

Βρυξέλλες, 12.7.2023
COM(2023) 424 final

2023/0250 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

περί τροποποίησης της οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου

{SEC(2023) 270 final} - {SWD(2023) 246 final} - {SWD(2023) 247 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Η παρούσα πρόταση προβλέπει τη θέσπιση δέσμης στοχευμένων μέτρων για τη βελτίωση της ικανότητας των θυμάτων να επικαλούνται τα δικαιώματά τους βάσει της οδηγίας 2012/29/ΕΕ¹ (στο εξής: «οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων» ή «ΟΔΘ»). Η ΟΔΘ είναι το κύριο οριζόντιο μέσο για τα δικαιώματα των θυμάτων. Θεσπίζει δικαιώματα για όλα τα θύματα όλων των εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων πληροφόρησης, υποστήριξης και προστασίας με βάση τις ατομικές ανάγκες των θυμάτων, των δικονομικών δικαιωμάτων και του δικαιώματος έκδοσης απόφασης για χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη μετά το πέρας της ποινικής διαδικασίας. Η ΟΔΘ εφαρμόζεται από τον Νοέμβριο του 2015 σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, εκτός από τη Δανία, η οποία δεν δεσμεύεται από την οδηγία.

Τον Ιούνιο του 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη **στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025)**² προκειμένου να εντείνει τις προσπάθειές της για τη διασφάλιση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλα τα θύματα εγκληματικών πράξεων, ανεξάρτητα από τον τόπο ή τις συνθήκες υπό τις οποίες διαπράχθηκε το έγκλημα στην ΕΕ. Η στρατηγική προσδιορίζει πέντε βασικές προτεραιότητες: i) αποτελεσματική επικοινωνία με τα θύματα και παροχή ασφαλούς περιβάλλοντος για την καταγγελία αξιόποινων πράξεων από αυτά· ii) βελτίωση της παροχής υποστήριξης και προστασίας για τα πλέον ευάλωτα θύματα· iii) διευκόλυνση της πρόσβασης των θυμάτων σε αποζημίωση· iv) ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ όλων των σχετικών φορέων· και v) ενίσχυση της διεθνούς διάστασης των δικαιωμάτων των θυμάτων. Η στρατηγική καθορίζει μη νομοθετική δράση για την επίτευξη αυτών των στόχων από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Η στρατηγική ανέθεσε επίσης στην Επιτροπή να αξιολογήσει αν ήταν αναγκαία η αναθεώρηση της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων και, εάν ναι, να προτείνει τις αναγκαίες τροποποιήσεις.

Η έγκριση της ΟΔΘ το 2012 αποτέλεσε σημαντική εξέλιξη για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των θυμάτων και της θυματοκεντρικής δικαιοσύνης στην ΕΕ. Έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Ωστόσο, έχουν εντοπιστεί αρκετές ελλείψεις στην πρακτική εφαρμογή της. Οι ελλείψεις αυτές αντιμετωπίζονται μέσω αυτής της στοχευμένης αναθεώρησης της οδηγίας.

Οι ελλείψεις εντοπίστηκαν στην έκθεση αξιολόγησης της ΟΔΘ, η οποία εγκρίθηκε από την **Επιτροπή στις 28 Ιουνίου 2022**³. Από την αξιολόγηση προκύπτει ότι, μολονότι η οδηγία έχει **αποφέρει κατά γενικό κανόνα τα αναμενόμενα οφέλη** και έχει επηρεάσει θετικά τα δικαιώματα των θυμάτων, εξακολουθούν να υφίστανται συγκεκριμένα προβλήματα που

¹ Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλασιού 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57).

² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025)» [COM(2020) 258 final].

³ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, Αξιολόγηση της οδηγίας 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012 [SWD(2022) 0179 final].

σχετίζονται με τα δικαιώματα των θυμάτων βάσει της οδηγίας.

Η μεταχείριση των θυμάτων από τις αρμόδιες αρχές και η ικανότητα των θυμάτων να συμμετέχουν σε ποινικές διαδικασίες έχουν βελτιωθεί συνολικά. Από την αξιολόγηση προκύπτει ότι η ΟΔΘ είναι επαρκώς συνεκτική και συνεπής με άλλες νομοθετικές πράξεις. Η ΟΔΘ είχε θετικό αντίκτυπο στο δικαίωμα πρόσβασης των θυμάτων σε πληροφορίες, ενώ επίσης βελτίωσε την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες υποστήριξης, ιδίως σε υπηρεσίες γενικής υποστήριξης που είναι πλέον διαθέσιμες σε όλα τα θύματα όλων των εγκλημάτων. Συνολικά, η ΟΔΘ έχει βελτιώσει την ασφάλεια των θυμάτων.

Ωστόσο, παρά τις θετικές αυτές εξελίξεις, **στην αξιολόγηση επισημαίνονται συγκεκριμένα προβλήματα για καθένα από τα δικαιώματα της ΟΔΘ που χρήζουν στοχευμένης βελτίωσης**. Τα προβλήματα συνδέονται με την έλλειψη σαφήνειας και ακρίβειας με την οποία διατυπώνονται ορισμένα δικαιώματα στην οδηγία, καθώς και με το μεγάλο περιθώριο ελιγμού που διαθέτουν τα κράτη μέλη για τη μεταφορά των δικαιωμάτων στο εθνικό δίκαιο. Αυτό έχει οδηγήσει, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε περιορισμούς στην πρακτική εφαρμογή των δικαιωμάτων των θυμάτων και σε διαφορές στον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει την οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο. Για παράδειγμα, όσον αφορά το δικαίωμα ατομικής αξιολόγησης των αναγκών των θυμάτων και το δικαίωμα σε υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης, τα ουσιώδη στοιχεία επαφίενται στις εθνικές διαδικασίες. Ομοίως, όσον αφορά το δικαίωμα να ζητηθεί έκδοση απόφασης για αποζημίωση από τον δράστη, τα κράτη μέλη διαθέτουν υπερβολικά μεγάλο περιθώριο ελιγμού. Όλα τα παραπάνω είναι επιζήμια για την πρακτική εφαρμογή των δικαιωμάτων των θυμάτων.

Τα προβλήματα αυτά παρεμποδίζουν την ικανότητα των θυμάτων να επικαλούνται τα δικαιώματά τους βάσει της οδηγίας και υπονομεύουν την εμπιστοσύνη στα εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης, καθώς και στα αντίστοιχα συστήματα άλλων κρατών μελών. Αυτό το χαμηλό επίπεδο εμπιστοσύνης οδηγεί σε ελλιπή καταγγελία των αξιόποινων πράξεων, καθώς τα θύματα απλώς προτιμούν να μην τις καταγγέλλουν. Δεν έχουν τη σιγουριά ότι οι αρμόδιες αρχές θα αναλάβουν την αναγκαία δράση μετά την καταγγελία του εγκλήματος. Η κατάσταση αυτή βλάπτει την ομαλή λειτουργία του ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Η αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων απαιτεί τροποποίηση της ΟΔΘ, η οποία μπορεί να επιτευχθεί μόνο σε επίπεδο ΕΕ.

Υπάρχουν πέντε βασικά προβλήματα, τα οποία περιγράφονται στη συνέχεια.

1. Τα θύματα δεν λαμβάνουν πάντα πληροφόρηση σχετικά με τα δικαιώματά τους ή λαμβάνουν ανεπαρκή πληροφόρηση που δυσχεραίνει ή καθιστά αδύνατη την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων. Για παράδειγμα, τα θύματα που δεν καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις στερούνται, στην πράξη, του δικαιώματός τους να λαμβάνουν πληροφόρηση σχετικά με τα δικαιώματά τους κατά την πρώτη επαφή με τις αρμόδιες αρχές. Επιπλέον, όπως επιβεβαιώνεται στην έκθεση Vociare⁴, σύμφωνα με επαγγελματίες, μόλις το 30 % των ανηλίκων, το 26 % των ατόμων με διανοητική αναπηρία και το 26 % των αναλφάβητων ατόμων που ζουν στην ΕΕ λαμβάνουν πληροφόρηση με τρόπο προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους.
2. Στα ευάλωτα θύματα (όπως παιδιά, ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία, θύματα εγκλημάτων μίσους και θύματα υπό κράτηση) δεν εξασφαλίζεται πάντα έγκαιρη

⁴ [Ανακεφαλαιωτική έκθεση Vociare](#), η οποία δημοσιεύτηκε το 2019 από το δίκτυο Victim Support Europe και τον Πορτογαλικό Οργανισμό για τα Δικαιώματα των Θυμάτων (APAV). Η έκθεση αξιολογεί την πρακτική εφαρμογή της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων σε 26 κράτη μέλη της ΕΕ.

αξιολόγηση της ανάγκης τους για προστασία ούτε παρέχονται αποτελεσματικά μέτρα προστασίας, όπως εντολές προστασίας.

3. Τα ευάλωτα θύματα συχνά δεν μπορούν να λάβουν εξειδικευμένη υποστήριξη, όπως η εκτεταμένη ψυχολογική θεραπεία, ενώ τα ανήλικα θύματα συχνά δεν μπορούν να βασιστούν σε στοχευμένη προσέγγιση που θα βασίζεται στη συνεργασία μεταξύ διαφόρων φορέων.
4. Η συμμετοχή των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες είναι συχνά δύσκολη λόγω της έλλειψης νομικών συμβουλών και καθοδήγησης, καθώς και λόγω των διαφορών στους κανόνες σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε αυτές τις διαδικασίες.
5. Η πρόσβαση των θυμάτων σε αποζημίωση σε εγχώριες και διασυνοριακές υποθέσεις είναι δύσκολη λόγω της έλλειψης κρατικής στήριξης κατά την αναγκαστική είσπραξη της επιδικασθείσας αποζημίωσης από τον δράστη, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος δευτερογενούς θυματοποίησης.

Επιπλέον, τα ελάχιστα πρότυπα σχετικά με το τι συνιστά φιλική προς τα παιδιά⁵ και θυματοκεντρική δικαιοσύνη⁶ έχουν βελτιωθεί τα τελευταία 10 χρόνια. Ως εκ τούτου, για να διασφαλιστεί ότι τα θύματα μπορούν να επικαλούνται πλήρως τα δικαιώματά τους με βάση τις τρέχουσες ανάγκες τους και τις πρόσφατες εξελίξεις στη δικαιοσύνη και την τεχνολογία, η παρούσα αναθεώρηση προτείνει πιο γενικευμένους ελάχιστους κανόνες από εκείνους που εγκρίθηκαν το 2012. Οι κανόνες αυτοί βασίζονται στις βέλτιστες πρακτικές των κρατών μελών.

Η παρούσα αναθεώρηση αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των προαναφερθέντων ειδικών προβλημάτων επιδιώκοντας ένα σύνολο γενικών και ειδικών στόχων (με έναν ειδικό στόχο για κάθε ειδικό πρόβλημα).

Γενικός στόχος της παρούσας αναθεώρησης είναι να συμβάλει στην εύρυθμη λειτουργία του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης με βάση:

- την αποτελεσματική αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις·
- ένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας λόγω του βελτιωμένου ποσοστού καταγγελίας αξιόποινων πράξεων⁷.
- τη θυματοκεντρική δικαιοσύνη, όπου τα θύματα αναγνωρίζονται και μπορούν να επικαλεστούν τα δικαιώματά τους.

Οι ειδικοί στόχοι της παρούσας αναθεώρησης περιλαμβάνουν τα εξής:

- i) σημαντική βελτίωση της πρόσβασης των θυμάτων σε πληροφόρηση·

⁵ Βλ. για παράδειγμα, την ταχεία ανάπτυξη του μοντέλου Barnahus (Σπίτι του Παιδιού) στα κράτη μέλη.

⁶ Βλ. για παράδειγμα, το έγγραφο «[Action plan for developing victim centred and trauma informed criminal justice systems](#)» (Σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη θυματοκεντρικών συστημάτων ποινικής δικαιοσύνης που λαμβάνουν υπόψη τις τραυματικές εμπειρίες) στο πλαίσιο του έργου Re-just, που δημοσιεύτηκε το 2021, το οποίο παρουσιάζει τα πρόσφατα πρότυπα για την πρόσβαση των θυμάτων σε πληροφόρηση, συμπεριλαμβανομένων των τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας, και συντονισμένη προσέγγιση σε θέματα υποστήριξης, προστασίας των θυμάτων και συμμετοχής στη δικαιοσύνη.

⁷ Ως αποτέλεσμα των προτεινόμενων τροποποιήσεων, το 10-20 % των θυμάτων που δήλωσαν ότι δεν κατήγγειλαν αξιόποινες πράξεις λόγω του φόβου αντιποίνων θα προέβαιναν σε καταγγελία, όπως εξηγείται στην εκτίμηση επιπτώσεων.

- ii) καλύτερη ευθυγράμμιση των μέτρων προστασίας με τις ανάγκες των θυμάτων, ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια των ευάλωτων θυμάτων·
- iii) βελτιωμένη πρόσβαση των ευάλωτων θυμάτων σε εξειδικευμένη υποστήριξη·
- iv) πιο αποτελεσματική συμμετοχή σε ποινικές διαδικασίες για τα θύματα· και
- v) διευκόλυνση της πρόσβασης σε αποζημίωση από τον δράστη σε όλες τις περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών και διασυνοριακών υποθέσεων.

Οι ειδικοί στόχοι και τα αποτελέσματά τους έχουν αξιολογηθεί προσεκτικά στην εκτίμηση επιπτώσεων. Στο τμήμα 3 σχετικά με την εκτίμηση επιπτώσεων παρουσιάζεται μια πιο αναλυτική εξήγηση των στόχων και των αντίστοιχων τροποποιήσεων της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η ΟΔΘ εκδόθηκε στις 25 Οκτωβρίου 2012. Έκτοτε δεν έχει τροποποιηθεί ή αναθεωρηθεί. Εκτός από την ΟΔΘ, η νομοθεσία της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων περιλαμβάνει την οδηγία του 2004 περί αποζημίωσης⁸ και τους κανόνες της ΕΕ σχετικά με τις εντολές προστασίας⁹. Οι πράξεις αυτές είναι επίσης **οριζόντιες** και εφαρμόζονται σε όλα τα θύματα εγκληματικών πράξεων.

Επιπλέον, η νομοθεσία της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων περιλαμβάνει **τομεακή νομοθεσία** που αποτελείται από διάφορες πράξεις για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των θυμάτων ορισμένων κατηγοριών εγκλημάτων. Στις πράξεις αυτές περιλαμβάνονται η οδηγία για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της¹⁰, η οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας¹¹, η οδηγία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας¹² και η οδηγία για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας μέσω πληρωμής πλην των μετρητών¹³. Στις 8 Μαρτίου 2022 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση οδηγίας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας (στο εξής: πρόταση για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών)¹⁴. Στις 19 Δεκεμβρίου 2022 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για την

⁸ Οδηγία 2004/80/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για την αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων (ΕΕ L 261 της 6.8.2004, σ. 15).

⁹ Οδηγία 2011/99/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας (ΕΕ L 338 της 21.12.2011, σ. 2) και κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 606/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, για την αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας σε αστικές υποθέσεις (ΕΕ L 181 της 29.6.2013, σ. 4).

¹⁰ Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1).

¹¹ Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 335 της 17.12.2011, σ. 1).

¹² Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου. (ΕΕ L 88 της 31.3.2017, σ. 6).

¹³ Οδηγία (ΕΕ) 2019/713 (ΕΕ L 123 της 10.5.2019, σ. 18).

¹⁴ COM(2022) 105 final της 8.3.2022.

τροποποίηση της οδηγίας 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της¹⁵.

Η τομεακή νομοθεσία **ποινικοποιεί ορισμένες πράξεις και προβλέπει πρόσθετα δικαιώματα για τα θύματα των εγκλημάτων αυτών, τα οποία θα ανταποκρίνονται πιο άμεσα στις ειδικές ανάγκες τους. Η τομεακή νομοθεσία δεν αντικαθιστά τους κανόνες της ΟΔΘ.** Οι διατάξεις της τομεακής νομοθεσίας βασίζονται στην ΟΔΘ και εφαρμόζονται επιπλέον των διατάξεων της ΟΔΘ. **Η τομεακή νομοθεσία συμπληρώνει την ΟΔΘ με την παροχή πρόσθετων δικαιωμάτων στα θύματα συγκεκριμένων κατηγοριών εγκλημάτων στο πλαίσιο της τομεακής νομοθεσίας.** Μετά την αναθεώρηση της ΟΔΘ, όλα τα θύματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καλύπτονται από την τομεακή νομοθεσία, θα επωφεληθούν από την ενίσχυση των κανόνων για τα δικαιώματα των θυμάτων. Η αναθεώρηση της ΟΔΘ συνάδει πλήρως με την τομεακή νομοθεσία. Δεν απαιτεί καμία αναθεώρηση της εγκριθείσας ή της προτεινόμενης τομεακής νομοθεσίας.

Στην εκτίμηση επιπτώσεων, η Επιτροπή έχει αξιολογήσει προσεκτικά τη συνοχή της παρούσας πρότασης με το σύνολο της τομεακής νομοθεσίας. Ειδικότερα, η συνοχή των προτεινόμενων μέτρων για τις γραμμές βοήθειας προς τα θύματα, των βελτιωμένων ατομικών αξιολογήσεων και των στοχευμένων και ολοκληρωμένων μέτρων έχουν ελεγχθεί με βάση την τομεακή νομοθεσία. Τα παραπάνω περιλαμβάνουν την υφιστάμενη νομοθεσία για τα θύματα της τρομοκρατίας και τα ανήλικα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης, καθώς και τα προτεινόμενα μέτρα για τα θύματα βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας και τα θύματα εμπορίας ανθρώπων. Από την αξιολόγηση προέκυψε ότι τα προτεινόμενα μέτρα συμπληρώνουν και ενισχύουν την τομεακή νομοθεσία.

Το επίπεδο προστασίας που προβλέπεται στην τομεακή νομοθεσία δεν χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς για τη βελτίωση των προτύπων για όλα τα θύματα όλων των εγκλημάτων στο πλαίσιο της παρούσας αναθεώρησης. Δεδομένου ότι τα τομεακά νομοθετικά μέτρα σχεδιάζονται με έμφαση στις ειδικές ανάγκες των θυμάτων συγκεκριμένων κατηγοριών εγκλημάτων, ενδέχεται να μην είναι συναφή ή αναλογικά για όλα τα θύματα όλων των εγκλημάτων. Ωστόσο, ορισμένα από τα μέτρα που προτείνονται στο πλαίσιο της παρούσας αναθεώρησης ενδέχεται να περιέχουν στοιχεία που καλύπτονται ήδη από την τομεακή νομοθεσία. Αυτό είναι αναπόφευκτο δεδομένου του κοινού αντικειμένου των δικαιωμάτων των θυμάτων και του ότι **η ΟΔΘ εφαρμόζεται σε όλα τα θύματα, συμπεριλαμβανομένων των μη εύλωτων και εύλωτων θυμάτων.** Ευάλωτα θύματα στο πλαίσιο της ΟΔΘ είναι εκείνα που χρειάζονται ειδική υποστήριξη και μέτρα προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων που καλύπτονται από την ισχύουσα και προτεινόμενη τομεακή νομοθεσία αλλά και πέραν αυτών, όπως τα θύματα τρομοκρατίας ή τα θύματα βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας. Για παράδειγμα, η εξασφάλιση δωρεάν ψυχολογικής υποστήριξης για τα εύλωτα θύματα για όσο διάστημα είναι αναγκαίο προτείνεται στο πλαίσιο της παρούσας αναθεώρησης ως τροποποίηση του άρθρου 9 παράγραφος 1 στοιχείο γ). Το δικαίωμα αυτό υπάρχει ήδη για τα θύματα της τρομοκρατίας σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 2 της οδηγίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η συνοχή της ΟΔΘ με την τομεακή νομοθεσία διασφαλίζεται πλήρως στη συγκεκριμένη περίπτωση, διότι τα θύματα εγκλημάτων που καλύπτονται από την τομεακή νομοθεσία εξακολουθούν να επωφελούνται από τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο και των δύο. Μετά την έναρξη εφαρμογής της αναθεωρημένης ΟΔΘ, τα θύματα της τρομοκρατίας θα συνεχίσουν να επωφελούνται από το δικαίωμά τους σε δωρεάν ψυχολογική υποστήριξη μαζί με άλλες κατηγορίες εύλωτων θυμάτων.

¹⁵ COM(2022) 732 final της 19.12.2022.

Απαιτούνται περαιτέρω διευκρινίσεις όσον αφορά τη στοχευμένη και ολοκληρωμένη υπηρεσία ειδικής υποστήριξης για τα θύματα με ειδικές ανάγκες. Το άρθρο 9 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΟΔΘ αναφέρεται στην εν λόγω υποστήριξη, ειδικότερα για τα θύματα σεξουαλικής βίας, τα θύματα βίας λόγω φύλου και τα θύματα βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων. Ωστόσο, δεν αναφέρεται ρητά σε άλλες ομάδες θυμάτων με ειδικές ανάγκες. Ως εκ τούτου, η τροποποίηση που προτείνεται για την ΟΔΘ διευκρινίζει ότι θα πρέπει να διατίθενται στοχευμένες και ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποστήριξης σε άλλα θύματα με ειδικές ανάγκες, όπως τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τα θύματα οργανωμένου εγκλήματος, τα θύματα με αναπηρία, τα θύματα εκμετάλλευσης, τα θύματα εγκλημάτων μίσους, τα θύματα τρομοκρατίας ή τα θύματα βασικών διεθνών εγκλημάτων. Αυτό δεν επηρεάζει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών, βάσει της πρότασης για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, να διασφαλίζουν την πρόσβαση σε στοχευμένες και ολοκληρωμένες υπηρεσίες στα θύματα εγκλημάτων που καλύπτονται από την εν λόγω πρόταση και ιδίως στα θύματα βιασμού (τα κέντρα υποστήριξης θυμάτων βιασμού σύμφωνα με το άρθρο 28 της πρότασης για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών) ή στα θύματα ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων (σύμφωνα με το άρθρο 29 της εν λόγω πρότασης).

Επιπλέον, για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν στην αξιολόγηση, η παρούσα πρόταση απαιτεί επίσης από τα κράτη μέλη να καταρτίσουν ειδικά πρωτόκολλα που θα οργανώνουν τις δράσεις των υπηρεσιών ειδικής υποστήριξης για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των πολλαπλών αναγκών των θυμάτων με ειδικές ανάγκες (βλ. νέα παράγραφο 4 του άρθρου 9 της ΟΔΘ).

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχει παρανόηση ως προς το εύρος των υποχρεώσεων των κρατών μελών, όπως αυτές απορρέουν από την πρόταση για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και την παρούσα πρόταση αναθεώρησης της ΟΔΘ, προτείνεται να εισαχθεί στην ΟΔΘ ρητή διάταξη που θα απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι θα μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο τις υποχρεώσεις που υπέχουν δυνάμει της παρούσας πρότασης χωρίς να επηρεαστούν οι υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την πρόταση για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Επιπλέον, για την ευθυγράμμιση της ΟΔΘ με την ορολογία που χρησιμοποιείται στην πρόταση για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, η παρούσα πρόταση διευκρινίζει ότι, όταν η ΟΔΘ αναφέρεται σε θύματα έμφυλης βίας, η έννοια αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει τα θύματα βίας κατά των γυναικών και τα θύματα εξ οικείων βίας.

Η παρούσα αναθεώρηση συνάδει επίσης πλήρως με τη **στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων**, όπως καταδεικνύεται στην εκτίμηση επιπτώσεων.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η παρούσα αναθεώρηση συνάδει επίσης με άλλες πολιτικές της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής για την ψηφιοποίηση. Ειδικότερα, η προτεινόμενη διάταξη σχετικά με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας ανταποκρίνεται στις τεχνολογικές εξελίξεις σύμφωνα με την **πολιτική ψηφιοποίησης της Επιτροπής**, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης¹⁶. Για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν, τα κράτη μέλη θα είναι υποχρεωμένα να παρέχουν στα θύματα τη δυνατότητα να ασκούν τα δικαιώματά τους

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 73).

για πληροφόρηση και πρόσβαση στη δικαιοσύνη με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Τα προτεινόμενα μέτρα διευκολύνουν επίσης την πρόσβαση των θυμάτων στη δικαιοσύνη σε διασυννοριακές υποθέσεις, ζητώντας από τα κράτη μέλη να διευκολύνουν τη συμμετοχή στην ποινική διαδικασία για τα θύματα που διαμένουν στο εξωτερικό μέσω βιντεοδιάσκεψης και τηλεδιάσκεψης. Η απαίτηση αυτή υπερβαίνει τον ισχύοντα περιορισμό βάσει της οδηγίας 2012/29/ΕΕ, η οποία προβλέπει τη συγκεκριμένη δυνατότητα, αλλά μόνο για την ακρόαση των θυμάτων σύμφωνα με τη σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Μαΐου 2000¹⁷.

Η αναθεώρηση επικεντρώνεται στη διασφάλιση της χρήσης ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Με τη διευκόλυνση της ίσης πρόσβασης σε πληροφόρηση, προστασία, υποστήριξη, δικαιοσύνη και αποζημίωση, η αναθεώρηση της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων θα επιτρέψει σε όλα τα θύματα να ασκούν τα δικαιώματά τους με πιο ισότιμο τρόπο. Αυτό θα συμβάλει σημαντικά στον **στόχο 10 του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΒΑ)**, ο οποίος αποσκοπεί στη **μείωση των ανισοτήτων**.

Με γενικό στόχο να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη στους θεσμούς και στις υπηρεσίες που υποστηρίζουν τα θύματα εγκληματικών πράξεων, η πρωτοβουλία θα συμβάλει στην προώθηση του κράτους δικαίου και στη διασφάλιση ίσης πρόσβασης στη δικαιοσύνη, όπως επιδιώκει ο **ΣΒΑ 16 για την ειρήνη, τη δικαιοσύνη και τους ισχυρούς θεσμούς**.

Αναμένονται επίσης βελτιώσεις μακροπρόθεσμα **όσον αφορά την καλή υγεία και ευημερία (ΣΒΑ 3)**. Αυτό θα επιτευχθεί με την καλύτερη προστασία των θυμάτων και τη μείωση της δευτερογενούς θυματοποίησης. Στην επίτευξη προόδου ως προς τον συγκεκριμένο ΣΒΑ θα συμβάλουν επίσης ορισμένες έμμεσες επιπτώσεις που βοηθούν στην αποτροπή του εγκλήματος, π.χ. υψηλότερα επίπεδα καταγγελίας αξιόποινων πράξεων, νομικές διώξεις και ευρύτερα εκτελεστές αποφάσεις.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Νομική βάση της παρούσας δράσης αποτελεί το **άρθρο 82 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)**. Αυτό επιτρέπει στην ΕΕ να θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για τα δικαιώματα των θυμάτων: i) στον βαθμό που είναι απαραίτητο για να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυννοριακές διαστάσεις· και ii) υπό την προϋπόθεση ότι συνεκτιμώνται οι διαφορές μεταξύ των νομικών παραδόσεων και συστημάτων των κρατών μελών. Οι ελάχιστοι κανόνες για τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας δεν περιορίζονται σε διασυννοριακές υποθέσεις. Αντίστοιχα με τα ελάχιστα πρότυπα για τους υπόπτους και τους κατηγορουμένους, η ΕΕ μπορεί να θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα για τους εθνικούς κανόνες με σκοπό την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στα δικαστικά συστήματα άλλων κρατών μελών. Με τον τρόπο αυτόν, μπορεί να βελτιωθεί η λειτουργία της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και λοιπών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις με διασυννοριακή διάσταση.

¹⁷ ΕΕ C 197 της 12.7.2000, σ. 1.

- **Επικουρικότητα**

Για να είναι πλήρως αποτελεσματική η αμοιβαία αναγνώριση και η δικαστική συνεργασία, **πρέπει να υπάρχει αμοιβαία εμπιστοσύνη στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης άλλων κρατών μελών**. Θα πρέπει να υπάρχει αμοιβαία εμπιστοσύνη στα πρότυπα ισονομίας και δικαιοσύνης των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, ενώ και το κοινό θα πρέπει να έχει τη βεβαιότητα ότι θα εφαρμόζονται οι ίδιοι ελάχιστοι κανόνες για όσους ταξιδεύουν ή ζουν στο εξωτερικό. Όπως αναγνωρίζεται στη Συνθήκη, η θέσπιση ελάχιστων προτύπων για τα δικαιώματα των υπόπτων και των κατηγορουμένων και για τα δικαιώματα των θυμάτων είναι καίριας σημασίας για τη διευκόλυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης. Η Συνθήκη απαιτεί από την ΕΕ να ενεργεί εκ των προτέρων στους τομείς αυτούς (δηλαδή προτού χαθεί η εμπιστοσύνη στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης άλλων κρατών μελών) για την ενίσχυση αυτής της εμπιστοσύνης.

Η ΟΔΘ και η τομεακή νομοθεσία έχουν ήδη εναρμονίσει σε μεγάλο βαθμό τα δικαιώματα των θυμάτων και, ως εκ τούτου, έχουν συμβάλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης στα δικαστικά συστήματα άλλων κρατών μελών. Ωστόσο, όπως περιγράφηκε στην αξιολόγηση και επιβεβαιώθηκε στις διαβουλεύσεις, παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων για τα δικαιώματα των θυμάτων, ορισμένα **κράτη μέλη δεν έχουν καταφέρει να διασφαλίσουν αποτελεσματικά τα δικαιώματα αυτά εντός του πεδίου εφαρμογής που επιτρέπει η ΟΔΘ**.

Επιπλέον, τα ελάχιστα πρότυπα έχουν αλλάξει τα τελευταία 10 έτη μετά την έκδοση της ΟΔΘ. Αυτό συνδέεται με τις εξελίξεις στη δικαιοσύνη (φιλική προς τα παιδιά και θυματοκεντρική δικαιοσύνη), στην κοινωνία (όπως μεγαλύτερη ανάγκη συντονισμένης προσέγγισης ώστε να διασφαλιστεί ότι υπάρχουν πάντα διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων σε περίπτωση κρίσης¹⁸) και στην τεχνολογία (ψηφιοποίηση, αύξηση της εγκληματικότητας στο διαδίκτυο και νέες τεχνολογίες για την υποστήριξη, την προστασία και την πρόσβαση των θυμάτων στη δικαιοσύνη). Πρέπει να καθοριστούν ευρύτερα ελάχιστα πρότυπα για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της ΟΔΘ και να διατηρηθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των εθνικών αρχών.

Η ενωσιακή προστιθέμενη αξία θα πρέπει να προέρχεται κυρίως από τη διευκόλυνση της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Για να συμβεί αυτό, **είναι απολύτως απαραίτητο να υπάρχει εμπιστοσύνη στην ισότιμη πρόσβαση στα δικαιώματα των θυμάτων, ανεξάρτητα από τον τόπο τέλεσης του εγκλήματος στην ΕΕ**. Ένα παράδειγμα όπου απαιτείται υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης στα δικαιώματα των θυμάτων είναι η απόφαση των δικαστικών αρχών για τη διαβίβαση δικογραφιών σε άλλο κράτος μέλος. Σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2009/948/ΔΕΥ¹⁹, οι αρμόδιες εθνικές αρχές μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους όταν έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι διεξάγονται παράλληλες διαδικασίες σε άλλο κράτος μέλος, κάτι που θα μπορούσε να οδηγήσει σε διαβίβαση της δικογραφίας σε άλλο κράτος μέλος. Όταν αποφασίζουν σχετικά με την εν λόγω διαβίβαση, οι εθνικές αρχές λαμβάνουν υπόψη τον βαθμό στον οποίο τα θύματα στη διαδικασία μπορούν να επικαλεστούν τα δικαιώματά τους στο κράτος μέλος όπου πραγματοποιείται η διαβίβαση. Για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις διαβιβάσεις, είναι ζωτικής σημασίας οι δικαστικές αρχές να έχουν ισχυρή βεβαιότητα ότι τα θύματα θα

¹⁸ [Upholding fundamental rights in times of crisis \(Προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε περιόδους κρίσης\) | Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης \(europa.eu\)](#), 13 Οκτωβρίου 2022.

¹⁹ [Απόφαση-πλαίσιο 2009/948/ΔΕΥ](#).

επωφεληθούν από ισοδύναμο επίπεδο πρόσβασης σε υποστήριξη, προστασία, δυνατότητα συμμετοχής σε ποινικές διαδικασίες, και πρόσβασης σε αποζημίωση από τον δράστη στο κράτος μέλος στο οποίο διαβιβάζεται η δικογραφία. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό δεδομένου ότι η Επιτροπή πρότεινε πρόσφατα κανονισμό σχετικά με τη διαβίβαση ποινικών δικογραφιών²⁰ προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το καταλληλότερο κράτος μέλος διερευνά ή διώκει το ποινικό αδίκημα²¹.

Η ενωσιακή προστιθέμενη αξία έγκειται επίσης στην αντιμετώπιση της κλίμακας και της φύσης των προβλημάτων που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν από μόνα τα κράτη μέλη.

- **Αναλογικότητα**

Τα μέτρα που προτείνονται στην παρούσα αναθεώρηση έχουν αξιολογηθεί προσεκτικά στην εκτίμηση επιπτώσεων. Η αναλογικότητα αντικατοπτρίζεται στο επίπεδο δράσης στα εθνικά νομικά συστήματα. Η δράση αυτή περιγράφεται σε τρεις εναλλακτικές λύσεις για καθέναν από τους πέντε ειδικούς στόχους (από τον λιγότερο έως τον πλέον επαχθή για τα κράτη μέλη). Η αναλογικότητα καθενός από τα προτεινόμενα μέτρα έχει αξιολογηθεί επίσης προσεκτικά και δοκιμάστηκε με τα ενδιαφερόμενα μέρη στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Όπως ορίζεται στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ, ο νομοθέτης της ΕΕ μπορεί να εκδίδει οδηγίες. Η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Κατά την προετοιμασία της αξιολόγησης και της εκτίμησης επιπτώσεων της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων, η Επιτροπή πραγματοποίησε διαβουλεύσεις με ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών.

Τον Δεκέμβριο του 2020 η Επιτροπή δημοσίευσε τον **χάρτη πορείας της αξιολόγησης** αυτής της πρωτοβουλίας στον ιστότοπο «Πείτε την άποψή σας»²². Στο πλαίσιο της διαβούλευσης

²⁰ Η πρόταση κανονισμού της Επιτροπής σχετικά με τη διαβίβαση ποινικών δικογραφιών [COM(2023) 185 final 2023/0093 (COD)] εγκρίθηκε στις 5 Απριλίου 2023.

²¹ Ένα ακόμα παράδειγμα όπου απαιτείται εμπιστοσύνη είναι η περίπτωση στην οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές συμμετέχουν σε κοινή ομάδα έρευνας (ΚΟΕ). Η ΚΟΕ είναι μια μορφή στενής συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων δικαστικών αρχών και των αρχών επιβολής του νόμου δύο ή περισσότερων κρατών μελών για την αντιμετώπιση πολύπλοκων και συχνά μεγάλης κλίμακας διασυνοριακών υποθέσεων (βάσει της [απόφασης-πλασίου του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002](#)). Στις περιπτώσεις αυτές εμπλέκονται συχνά ευάλωτα θύματα από διάφορα κράτη μέλη, όπως θύματα εμπορίας ανθρώπων, θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών ή θύματα βασικών διεθνών εγκλημάτων. Για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να υπάρχει ισχυρή βεβαιότητα ότι τα θύματα που εμπλέκονται στις έρευνες θα αντιμετωπίζονται επαρκώς από όλους τους εταίρους και ότι τα δικαιώματά τους θα γίνονται σεβαστά σε όλες τις ενδιαφερόμενες χώρες. Η [ΚΟΕ για εικαζόμενα βασικά διεθνή εγκλήματα που διαπράχθηκαν στην Ουκρανία](#) (με τη συμμετοχή επτά κρατών μελών) αποτελεί πρόσφατο παράδειγμα όπου εμπλέκονται θύματα εγκλημάτων πολέμου από την Ουκρανία τα οποία έχουν διαφύγει από τη χώρα σε διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ.

²² [Στήριξη των θυμάτων εγκληματικών πράξεων – αξιολόγηση της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων \(europa.eu\)](#).

ελήφθησαν 56 απαντήσεις. Στις 28 Ιουνίου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε την **αξιολόγηση της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων**²³. Στην αξιολόγηση συνεκτιμήθηκαν μια υποστηρικτική μελέτη και συλλογή δεδομένων που περιλάμβανε **δημόσια διαβούλευση**²⁴. Κατά τη δημόσια διαβούλευση, η Επιτροπή έλαβε 95 παρατηρήσεις, συμπεριλαμβανομένων 20 εγγράφων θέσης.

Στο πλαίσιο της **εκτίμησης επιπτώσεων σχετικά με την αναθεώρηση της νομοθεσίας για τα δικαιώματα των θυμάτων**, η Επιτροπή πραγματοποίησε τις ακόλουθες διαβουλεύσεις: **πρόσκληση υποβολής στοιχείων**²⁵ (ελήφθησαν 53 απαντήσεις)· **δημόσια διαβούλευση** (ελήφθησαν 72 απαντήσεις, συμπεριλαμβανομένων 15 εγγράφων θέσης, εκ των οποίων ένα αναθεωρήθηκε αργότερα)· **στοχευμένες διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, την πλατφόρμα για τα δικαιώματα των θυμάτων και ομάδα εμπειρογνομόνων στον τομέα του ποινικού δικαίου**· και ευρείες διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της **μελέτης που εκπονήθηκε από εξωτερικό ανάδοχο** για την υποστήριξη της εκτίμησης επιπτώσεων σχετικά με το κόστος και τα οφέλη των επιλογών πολιτικής.

Πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις με τις ακόλουθες κατηγορίες ενδιαφερόμενων μερών: i) **επαγγελματίες που εργάζονται με θύματα**, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών αρχών στα κράτη μέλη, των κεντρικών αρχών και των αρχών επιβολής του νόμου· ii) **μέλη οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται με θύματα**, και συγκεκριμένα ενωσιακών και εθνικών οργανώσεων υποστήριξης θυμάτων και υπηρεσιών υποστήριξης· iii) **οργανισμούς και δίκτυα της ΕΕ**, συμπεριλαμβανομένου του Οργανισμού της ΕΕ για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης (Eurojust), του Οργανισμού της ΕΕ για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ), του Οργανισμού της ΕΕ για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (CEPOL), του ευρωπαϊκού δικτύου για τα δικαιώματα των θυμάτων, του δικτύου εθνικών σημείων επαφής της ΕΕ για την αποζημίωση, των ενιαίων σημείων επαφής για τα θύματα της τρομοκρατίας στα κράτη μέλη, του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για ποινικές υποθέσεις, του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA) και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης· iv) **διεθνείς οργανισμούς**, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης· v) **ερευνητικούς και πανεπιστημιακούς οργανισμούς**· και vi) **το κοινό, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων**.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Η παρούσα πρόταση βασίζεται σε στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο της αξιολόγησης και της εκτίμησης επιπτώσεων της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων.

Πολλές **εκθέσεις και μελέτες** σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων και την εφαρμογή της ΟΔΘ στα κράτη μέλη έχουν επίσης συνεισφέρει στην εν λόγω αναθεώρηση. Σε αυτές περιλαμβάνονται διάφορες εκθέσεις από έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ²⁶. Η Επιτροπή έχει δρομολογήσει επίσης **ανάλυση κόστους-οφέλους**, η οποία διενεργήθηκε από εξωτερικό ανάδοχο, προκειμένου να αξιολογήσει την οικονομική σκοπιμότητα των βασικών επιλογών.

²³ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, Αξιολόγηση της οδηγίας 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 [SWD(2022) 180 final].

²⁴ [Στήριξη των θυμάτων εγκληματικών πράξεων – αξιολόγηση της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/justice/victims-justice-2022/).

²⁵ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13096-Criminal-justice-EU-rules-on-victims-rights-update-el>

²⁶ Βλ. έκθεση Vociare ή έκθεση Artemis. Για παραδείγματα έργων, βλ. παράρτημα 1 της εκτίμησης επιπτώσεων.

Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε υπόψη **προηγούμενες εργασίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**. Μεταξύ άλλων, μια μελέτη σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων, η οποία εκπονήθηκε από την Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 2017²⁷, μια μελέτη που ζήτησε η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) σχετικά με το ποινικό δικονομικό δίκαιο σε ολόκληρη την ΕΕ²⁸, και το ψήφισμα του Κοινοβουλίου για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων²⁹.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα πρόταση βασίζεται στα πορίσματα της αξιολόγησης που διενήργησε η Επιτροπή.

Η Επιτροπή εξέτασε διάφορες νομοθετικές επιλογές πολιτικής στην εκτίμηση επιπτώσεων. Αποκλείστηκαν οι μη νομοθετικές επιλογές, δεδομένου ότι η στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025) περιλαμβάνει ήδη μη νομοθετικά μέτρα που θα εφαρμοστούν εντός των επόμενων ετών, αλλά ο αναμενόμενος αντίκτυπός τους περιλαμβάνεται στο βασικό σενάριο.

Οι τροποποιήσεις που προτείνονται στην προτιμώμενη δέσμη επιλογών πολιτικής στην εκτίμηση επιπτώσεων θα επιτύχουν τα ακόλουθα:

- **Πιο αποτελεσματική πρόσβαση σε πληροφόρηση**, ιδίως μέσω της υποχρέωσης να δημιουργηθούν γραμμές βοήθειας για τα θύματα, οι οποίες θα παρέχουν σε όλα τα θύματα που επικοινωνούν μαζί τους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν καταγγέλλουν αξιόποινη πράξη, πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους.
- **Μέτρα προστασίας που ευθυγραμμίζονται καλύτερα με τις ανάγκες των θυμάτων**, ιδίως λόγω της βελτιωμένης ατομικής αξιολόγησης των αναγκών προστασίας των θυμάτων και του διευρυμένου καταλόγου μέτρων προστασίας που θα είναι διαθέσιμα για τα θύματα μετά την αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων εντολών προστασίας.
- **Καλύτερη υποστήριξη**, ιδίως μέσω του δικαιώματος σε δωρεάν **ψυχολογική υποστήριξη** για όσο διάστημα είναι αναγκαίο, του **δικαιώματος σε στοχευμένη, διυπηρεσιακή υποστήριξη για τα ανήλικα θύματα και των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία**.
- **Πιο αποτελεσματική συμμετοχή των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες** μέσω του **δικαιώματος διοικητικής συνδρομής στο δικαστήριο** και του **δικαιώματος προσφυγής**.

²⁷ Οδηγία 2012/29/ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων — Ευρωπαϊκή αξιολόγηση εφαρμογής. PE 611.022, Δεκέμβριος 2017, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/611022/EPRS_STU\(2017\)611022_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/611022/EPRS_STU(2017)611022_EN.pdf).

²⁸ Το ποινικό δικονομικό δίκαιο σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση — συγκριτική ανάλυση επιλεγμένων βασικών διαφορών και των επιπτώσεών τους στην ανάπτυξη της νομοθεσίας της ΕΕ. PE 604.977, Αύγουστος 2018, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604977/IPOL_STU\(2018\)604977_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604977/IPOL_STU(2018)604977_EN.pdf).

²⁹ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, που αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας [2016/2328 (INI)].

- Καλύτερη **πρόσβαση σε αποζημίωση** μέσω i) της ενίσχυσης των δικαιωμάτων των θυμάτων να εκδίδεται απόφαση για χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας· και ii) της δεσμευτικής υποχρέωσης για το κράτος να καταβάλλει την αποζημίωση του δράστη στα θύματα σε εύθετο χρόνο μετά την έκδοση της απόφασης για αποζημίωση του δράστη, με δυνατότητα του κράτους να την ανακτήσει αργότερα από τον δράστη.

Όπως καταδεικνύεται στην εκτίμηση επιπτώσεων, σε κάθε κράτος μέλος **τα οφέλη που αναμένονται από τις τροποποιήσεις που προτείνονται στην παρούσα αναθεώρηση αντισταθμίζουν το αναμενόμενο κόστος.**

Η αναλογία ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών, καθώς ορισμένα κράτη μέλη έχουν υψηλότερο συντελεστή κόστους-οφέλους (μεγαλύτερος θετικός αντίκτυπος ανά ευρώ που δαπανάται) και ορισμένα χαμηλότερο (μικρότερος θετικός αντίκτυπος ανά ευρώ που δαπανάται). Ο κύριος λόγος για τις διαφορές αυτές οφείλεται στις διαφορετικές θέσεις εκκίνησης των κρατών μελών. Αυτό περιλαμβάνει ιδίως το επίπεδο της προσπάθειας (κόστος) που πρέπει να καταβάλουν τα κράτη μέλη για να επιτύχουν τα αποτελέσματα των προτεινόμενων τροποποιήσεων, τις διαφορές στο κόστος που συνδέεται με τη μεταφορά ορισμένων μέτρων στο εθνικό δίκαιο (π.χ. ψυχολογική υποστήριξη) και τους διαφορετικούς αριθμούς θυμάτων μεταξύ των κρατών μελών.

Από την εκτίμηση επιπτώσεων προκύπτει σαφώς ότι, παρόλο που τα κράτη μέλη θα πρέπει να πραγματοποιήσουν ορισμένες αρχικές επενδύσεις, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις θα οδηγήσουν σε πιο εύρυθμα λειτουργούσες οικονομίες, ανθεκτικότερες κοινωνίες και ισχυρότερους δημόσιους θεσμούς. Τα θύματα εγκληματικών πράξεων που λαμβάνουν έγκαιρη υποστήριξη και προστασία εντάσσονται ευκολότερα στην κοινωνία, επιστρέφουν ταχύτερα στην εργασία και εξαρτώνται λιγότερο από τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης. Τα θύματα αυτά είναι επίσης πιο πρόθυμα να καταγγείλουν αξιόποινες πράξεις και να συνεργαστούν με τις αρμόδιες αρχές. Ως εκ τούτου, ως αποτέλεσμα των προτεινόμενων τροποποιήσεων, τα κράτη μέλη θα επωφεληθούν από βελτιωμένες οικονομίες, πιο συνεκτικές κοινωνίες και ισχυρότερα συστήματα απονομής δικαιοσύνης.

Το **σχέδιο εκτίμησης επιπτώσεων** υποβλήθηκε στην επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου στις 3 Νοεμβρίου και συζητήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2022. Η εκτίμηση επιπτώσεων αναθεωρήθηκε ελαφρώς μετά την ακρόαση ώστε να αντικατοπτρίζει με μεγαλύτερη ακρίβεια το κόστος εφαρμογής και τη μεθοδολογία για την αξιολόγηση των επιλογών. Την 1η Δεκεμβρίου η επιτροπή εξέδωσε θετική γνώμη σχετικά με το σχέδιο χωρίς επιφυλάξεις.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Από την ανάλυση στην εκτίμηση επιπτώσεων προκύπτει ότι η δέσμη των προτιμώμενων επιλογών αναμένεται να μειώσει μακροπρόθεσμα την επιβάρυνση των κρατών μελών, ακόμα και αν ορισμένες δαπάνες αυξηθούν βραχυπρόθεσμα. Η αύξηση αυτή αναμένεται να υπερκαλυφθεί από τα αναμενόμενα οφέλη της δέσμης επιλογών.

Ορισμένες απλουστεύσεις για τις εθνικές αρχές θα προέλθουν από διάφορα μέτρα, τα οποία θα αυξήσουν τη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ εκείνων που εργάζονται με τα θύματα, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υποστήριξης. Αυτό θα οδηγήσει σε αποτελεσματικότερη οργάνωση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Ειδικότερα, ο σημερινός φόρτος για την αστυνομία, ο οποίος προκαλείται από την υποχρέωση παροχής πλήρους ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων σύμφωνα με τις ειδικές ανάγκες κάθε θύματος, θα επιμεριστεί με τρίτους (συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των εθελοντών).

Έχουν προσδιοριστεί περαιτέρω οφέλη για τη λειτουργία των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης των κρατών μελών. Ειδικότερα, οι υπηρεσίες που αφορούν κρατικές αποζημιώσεις αναμένεται να λάβουν σημαντική βοήθεια με την πλήρη εφαρμογή της προτιμώμενης επιλογής για την επιδικασθείσα αποζημίωση. Αναμένεται να επιτευχθεί μεγαλύτερη απλούστευση με την εξέταση όλων των ζητημάτων χορήγησης αποζημίωσης στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, παρά στο πλαίσιο τόσο των ποινικών όσο και των αστικών διαδικασιών. Αυτό θα μειώσει τον αριθμό των αστικών υποθέσεων και θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος.

Στις 5 Δεκεμβρίου 2022 η πλατφόρμα «Fit for Future» ενέκρινε τη γνωμοδότησή της σχετικά με την αναθεώρηση του κεκτημένου για τα δικαιώματα των θυμάτων³⁰. Οι προτάσεις της συνάδουν με τις υπό εξέλιξη εργασίες στον τομέα των δικαιωμάτων των θυμάτων και τις προτιμώμενες επιλογές πολιτικής στην εκτίμηση επιπτώσεων.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η πρόταση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται στο άρθρο 6 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλες οι επιλογές πολιτικής επιδίωξαν να μειώσουν τις διακρίσεις παρέχοντας ισότιμη **πρόσβαση σε πληροφόρηση, προστασία, υποστήριξη, δικαιοσύνη και αποζημίωση** και διασφαλίζοντας επαρκή ελάχιστα πρότυπα για όλα τα θύματα εγκληματικών πράξεων χωρίς διαφοροποίηση, λαμβάνοντας παράλληλα δεόντως υπόψη τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά την ισότιμη **πρόσβαση σε πληροφόρηση** σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων, εξετάστηκε ο τρόπος διασφάλισης καλύτερης πρόσβασης των **θυμάτων που τελούν υπό εγκλεισμό**. Ο ιστότοπος (ο οποίος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της τηλεφωνικής γραμμής βοήθειας για τα θύματα) θα βελτιώσει την πρόσβαση σε πληροφόρηση για τα θύματα που δεν ομιλούν την επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους. Με τη βελτίωση **της εκτίμησης των ατομικών αναγκών**, οι ατομικές ανάγκες των θυμάτων μπορούν να αξιολογηθούν καλύτερα, κάτι που θα οδηγήσει σε **πιο ισότιμη και αποτελεσματική προστασία** των πλέον ευάλωτων θυμάτων. Όσον αφορά την υποστήριξη των θυμάτων, η πρωτοβουλία προβλέπει, μεταξύ άλλων, την **επέκταση της δωρεάν ψυχολογικής υποστήριξης** σε ευρύτερη ομάδα θυμάτων (επί του παρόντος προορίζεται αποκλειστικά για τα θύματα της τρομοκρατίας). Επιπλέον, η αναθεώρηση σχεδιάζει να χορηγήσει σε όλα τα θύματα εγκληματικών πράξεων **περισσότερα δικαιώματα καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, ανεξάρτητα από την επίσημη ιδιότητά τους** ως διαδίκων. Ως εκ τούτου, η δυνατότητα συνοδείας κατά τη διάρκεια της διαδικασίας είναι πιθανό να ενθαρρύνει όλα τα θύματα να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Έχει προστεθεί διάταξη σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η οποία καθιστά τα δικαιώματα στην παρούσα πρόταση προσβάσιμα ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες τους. Με τον τρόπο αυτόν, τα άτομα με αναπηρία θα μπορούν να επωφελούνται από τα δικαιώματα των θυμάτων σε ισότιμη βάση με τα άλλα άτομα. Όλες αυτές οι αλλαγές αποσκοπούν στη μείωση των ανισοτήτων και αναμένεται να έχουν θετικό αντίκτυπο στα θεμελιώδη δικαιώματα.

Η παρέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής (άρθρο 7) και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 8) του θύματος και του δράστη είναι αναγκαία και αναλογική για να διασφαλιστεί ότι τα θύματα μπορούν να

³⁰ https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR3_07%20Revision%20of%20the%20victims%20rights%20acquis_rev.pdf.

επικαλεστούν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους για υποστήριξη και προστασία. Επιπλέον, η πρόταση προβλέπει ειδική υποχρέωση μη κοινοποίησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των θυμάτων στις μεταναστευτικές αρχές. Αυτή η δικλείδα ασφαλείας διασφαλίζει ότι οι πληροφορίες σχετικά με το θύμα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο για τους σκοπούς της ΟΔΘ. Η συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για στατιστικούς σκοπούς είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των μέτρων της παρούσας αναθεώρησης και για τη διαμόρφωση της πολιτικής για τα δικαιώματα των θυμάτων. Ο σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής των θυμάτων ενισχύεται περαιτέρω με τη διασφάλιση της λήψης κατάλληλων μέτρων προστασίας κατά των δραστών κατόπιν ατομικών αξιολογήσεων.

Τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως ορίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνουν το δικαίωμα στη ζωή (άρθρο 2), το δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου (άρθρο 3), το δικαίωμα στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή (άρθρο 7), την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 8), το δικαίωμα στην ισότητα έναντι του νόμου (άρθρο 20), το δικαίωμα στην απαγόρευση των διακρίσεων (άρθρο 21), τα δικαιώματα του παιδιού (άρθρο 24), την ένταξη των ατόμων με αναπηρία (άρθρο 26), το δικαίωμα στην κοινωνική πρόνοια και την υγειονομική περίθαλψη (άρθρο 35), το δικαίωμα χρηστής διοίκησης (άρθρο 41) και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου (άρθρο 47).

Η πρόταση έχει αξιολογηθεί επίσης **υπό το πρίσμα των δικαιωμάτων των δραστών**, των υπόπτων και των κατηγορουμένων. Τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη (άρθρο 47), το τεκμήριο αθωότητας (άρθρο 48), το δικαίωμα της υπεράσπισης και τις αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας των ποινικών διαδικασιών (άρθρο 49), το δικαίωμα του προσώπου να μη δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη (άρθρο 50) και τους κανόνες της ΕΕ για τα δικονομικά δικαιώματα των υπόπτων και των κατηγορουμένων. Διαπιστώθηκε ότι οι επιλογές δεν θίγουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των δραστών, των υπόπτων και των κατηγορουμένων.

Επιπλέον, η παρούσα πρόταση εξετάζει τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και τις υποχρεώσεις που κατοχυρώνονται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, στην οποία η ΕΕ και όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη.

Η πρόταση αναμένεται να ενισχύσει τα θεμελιώδη δικαιώματα των θυμάτων. Ωστόσο, για ορισμένες επιλογές, ο άμεσος αντίκτυπος στα θεμελιώδη δικαιώματα θα είναι εντονότερος σε σύγκριση με άλλες. Δεδομένου ότι είναι αδύνατον να ποσοτικοποιηθεί ο αντίκτυπος, έχει επιλεχθεί μια ποιοτική ανάλυση ως μεθοδολογία. Αυτό θα επιτευχθεί με την αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο κάθε επιλογή μπορεί να βελτιωθεί σε σχέση με το βασικό σενάριο.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πρόταση δεν έχει επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Σύμφωνα με το άρθρο 2 της παρούσας πρότασης, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θέσουν σε ισχύ τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με αυτήν το αργότερο έως την/τις [δύο έτη μετά την έναρξη ισχύος της

οδηγίας]. Υπάρχει εξαίρεση για τη θέσπιση των διατάξεων που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωση με το άρθρο 26β (σχετικά με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας), το οποίο θα πρέπει να εγκριθεί και να δημοσιευθεί έως την/τις [τέσσερα έτη μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας]. Τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί και θα αξιολογεί τον αντίκτυπο της παρούσας πρότασης με τη χρήση μηχανισμών που ήδη υπάρχουν σύμφωνα με την ισχύουσα οδηγία. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 28 (Παροχή στατιστικών στοιχείων), τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για τη δημιουργία ενός συστήματος συλλογής, παραγωγής και διάδοσης στατιστικών για τα θύματα εγκληματικών πράξεων. Πρέπει να διαβιβάζουν τα στοιχεία αυτά στην Επιτροπή (Eurostat) ανά τριετία.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να πραγματοποιεί συνεδριάσεις της πλατφόρμας της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων σχετικά με θέματα που αφορούν τα δικαιώματα των θυμάτων. Οι ανταλλαγές αυτές θα συμβάλουν επίσης στην παρακολούθηση και την αξιολόγηση.

Έως την/τις [έξι έτη μετά την έκδοση], η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2012/29/ΕΕ, όπως τροποποιήθηκε με την παρούσα οδηγία. Η έκθεση πρέπει να αξιολογεί τον βαθμό κατά τον οποίο τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής εφαρμογής.

- **Επεξηγηματικά έγγραφα (για οδηγίες)**

Για να εξασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, είναι απαραίτητο ένα επεξηγηματικό έγγραφο (π.χ. υπό μορφή πινάκων αντιστοιχίας), όπως απαιτείται από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-543/17³¹. Η νομοθεσία για τη μεταφορά της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων στο εθνικό δίκαιο σπανίως περιορίζεται σε ένα ενιαίο νομικό κείμενο, καθώς οι διατάξεις συχνά ενσωματώνονται σε διαφορετικές εθνικές πράξεις. Για τον λόγο αυτόν, τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλουν επεξηγηματικό έγγραφο στην Επιτροπή με το κείμενο των διατάξεων που θεσπίστηκαν για τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Οι τροποποιήσεις της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων στοχεύουν στη θέσπιση διατάξεων που αποσκοπούν: στη βελτίωση της πρόσβασης των θυμάτων σε πληροφόρηση και σε διαδικασίες καταγγελίας αξιόποινων πράξεων, στη διευκόλυνση της πρόσβασης των ευάλωτων θυμάτων σε ειδική υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, και στη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη για τα θύματα με αναπηρία, στην αποτελεσματικότερη συμμετοχή των θυμάτων στην ποινική διαδικασία, στη βελτίωση της πρόσβασης σε αποζημίωση για τα θύματα, στην καλύτερη ευθυγράμμιση των μέτρων προστασίας των θυμάτων με τις ανάγκες των θυμάτων, στη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας και στην επιβολή ειδικών υποχρεώσεων για τα θύματα βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας.

α) Διατάξεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της πρόσβασης των θυμάτων σε πληροφόρηση και της καταγγελίας αξιόποινων πράξεων (άρθρα 3α, 5α και 26α)

³¹ Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 8ης Ιουλίου 2019 στην υπόθεση C-534/17, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου του Βελγίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 της ΟΔΘ, τα θύματα έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους **από την πρώτη επαφή με τις αρμόδιες αρχές**, συνήθως την αστυνομία. Ωστόσο, δεν επικοινωνούν όλα τα θύματα με τις αρμόδιες αρχές. Όπως επισημαίνεται σε έκθεση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του 2021³², **στις περισσότερες περιπτώσεις τα θύματα δεν καταγγέλλουν το έγκλημα. Τα θύματα αυτά στερούνται πρόσβασης σε πληροφορίες**, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματά τους σε υποστήριξη και προστασία, ανεξάρτητα από το αν καταγγέλλουν αξιόποινη πράξη ή όχι.

Μολονότι η ΟΔΘ απαιτεί η πληροφόρηση των θυμάτων να παρέχεται σύμφωνα με το δικαίωμά τους να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά (άρθρο 3 της ΟΔΘ), στην αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι στην πράξη οι αρμόδιες αρχές χρησιμοποιούν συχνά γλώσσα που δεν είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες των θυμάτων³³. Αυτό ισχύει για τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα που δεν μιλούν την εθνική γλώσσα, τα παιδιά και τους ηλικιωμένους. Επιπλέον, δεδομένου ότι η πρώτη επαφή με τις αρμόδιες αρχές πραγματοποιείται συχνά στον τόπο του εγκλήματος, τα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση σοκ αμέσως μετά το έγκλημα δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν τις πληροφορίες που λαμβάνουν.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 της ΟΔΘ, τα θύματα θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν **επακόλουθες πληροφορίες από τις αρμόδιες αρχές** σχετικά με τα διάφορα στάδια της ποινικής διαδικασίας, τον ρόλο τους και την κατάσταση του δράστη (π.χ. αποφυλάκιση). Ωστόσο, πολλά από τα ενδιαφερόμενα μέρη των οποίων ζητήθηκε η γνώμη στο πλαίσιο της αξιολόγησης έκριναν ότι τα θύματα δεν απολαμβάνουν πλήρως τα δικαιώματά τους για πληροφόρηση από την πρώτη τους κιόλας επαφή με αρμόδια αρχή στο πλαίσιο της ΟΔΘ, και αυτό θα πρέπει να βελτιωθεί.

Δεν υπάρχει ακόμη διαθέσιμο σε όλα τα κράτη μέλη **ένα πιο ολοκληρωμένο μέσο επικοινωνίας με τα θύματα** που να λαμβάνει υπόψη την πολυπλοκότητα των αναγκών των θυμάτων σε σχέση με το δικαίωμά τους για πρόσβαση σε πληροφορίες. Πολλά **θύματα εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση σε τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για τα θύματα με τη χρήση του τηλεφωνικού αριθμού 116 006**³⁴. Οι εν λόγω τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας θα πρέπει να παρέχουν στα θύματα τις πληροφορίες που χρειάζονται ανά πάσα στιγμή. Θα πρέπει να είναι σε θέση να μιλούν ελεύθερα για την εμπειρία τους και να παραπέμπονται στην αστυνομία ή σε άλλες υπηρεσίες, εάν χρειαστεί. Ακόμα λιγότερα είναι τα θύματα που επωφελούνται από πιο προηγμένες τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας οι οποίες

³² [Έρευνα του FRA για την εγκληματικότητα, την ασφάλεια και τα δικαιώματα των θυμάτων](#), Φεβρουάριος 2021.

³³ Για παράδειγμα, σε αρκετά κράτη μέλη (όπως στη Βουλγαρία, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία και τη Σλοβακία), οι γραπτές πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές αποτελούν αντίγραφο των εθνικών διατάξεων για τα δικαιώματα των θυμάτων.

³⁴ Συστάθηκε με απόφαση της Επιτροπής, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 2007/116/EK, όσον αφορά την εισαγωγή πρόσθετων δεσμευμένων αριθμών που αρχίζουν με «116». Η εφαρμογή δεσμευμένων αριθμών δεν είναι υποχρεωτική, αλλά συνιστάται. Για τη χρήση των αριθμών πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Όσον αφορά τα θύματα, η τηλεφωνική γραμμή βοήθειας 116 006 πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων, να παραπέμπει τους καλούντες στην αστυνομία και σε άλλες υπηρεσίες (εάν χρειάζεται) και να παρέχει συμβουλές.

διαθέτουν ολοκληρωμένο ιστότοπο και επιτρέπουν την επικοινωνία μέσω διαδικτυακής συνομιλίας και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, επιπλέον των τηλεφωνικών κλήσεων³⁵.

Για να ξεπεραστούν τα προβλήματα που εντοπίστηκαν όσον αφορά την πρόσβαση των θυμάτων σε πληροφορίες, η παρούσα αναθεώρηση προτείνει σειρά μέτρων, ιδίως την υποχρέωση των κρατών μελών να παρέχουν **τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για τα θύματα** (άρθρο 3α). Θα **χρησιμοποιήσει τον τηλεφωνικό αριθμό 116 006 για την ΕΕ** και έναν ιστότοπο με **προηγμένη τεχνολογία** για την παροχή βέλτιστης πρόσβασης στις περισσότερες ομιλούμενες γλώσσες και στα άτομα με αναπηρία. Η τηλεφωνική γραμμή βοήθειας θα αποτελεί το πρώτο σημείο επαφής για όλα τα θύματα κάθε είδους εγκλήματος, θα παρέχει συναισθηματική υποστήριξη και θα παραπέμπει τα θύματα σε υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης, εάν χρειαστεί.

Η προτεινόμενη αναθεώρηση συνάδει με άλλες τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας που χρησιμοποιούν τους δεσμευμένους αριθμούς της ΕΕ που αρχίζουν με 116, όπως για τα αγνοούμενα παιδιά (116 000) και τα θύματα έμφυλης βίας (116 116). Η πρόταση συνάδει επίσης με τη στρατηγική της Επιτροπής για ένα διαδίκτυο καλύτερα προσαρμοσμένο στα παιδιά³⁶. Υποστηρίζει το δίκτυο κέντρων για την ασφαλέστερη χρήση του διαδικτύου (SIC), το οποίο περιλαμβάνει τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για παιδιά, γονείς και φροντιστές σχετικά με διαδικτυακά ζητήματα (όπως η βία στο διαδίκτυο και ο κυβερνοεκφοβισμός) και ανοικτές γραμμές επικοινωνίας για την καταγγελία υλικού κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο. Η πρόταση συνάδει επίσης με την πολιτική της Επιτροπής που έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι η τηλεφωνική γραμμή 116 111 αντιμετωπίζει τον κυβερνοεκφοβισμό.

Για να διασφαλιστεί ότι τα θύματα λαμβάνουν πλήρεις και περιεκτικές πληροφορίες, η πρόταση υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν ειδικές διαδικασίες υπό μορφή **πρωτοκόλλων**. Το άρθρο 26α απαιτεί τα εν λόγω πρωτόκολλα να καταρτίζονται σε συνεργασία με τις αρχές επιβολής του νόμου, τις δικαστικές αρχές (εισαγγελείς και δικαστές) και τις οργανώσεις υποστήριξης. Θα παρέχουν οδηγίες στους διάφορους εταίρους σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλίζουν ότι τα θύματα λαμβάνουν πληροφορίες προσαρμοσμένες στις ατομικές τους ανάγκες και σχετικές με το συγκεκριμένο τμήμα της διαδικασίας.

Η αναθεώρηση προβλέπει επίσης την υποχρέωση να διασφαλίζεται ότι τα θύματα μπορούν να **καταγγέλλουν αξιόπρινες πράξεις** χρησιμοποιώντας **τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών** (άρθρο 5α παράγραφος 1). Η καταγγελία αξιόπρινων πράξεων θα διευκολυνθεί επίσης για τα άτομα που τελούν υπό κράτηση [οι λεπτομέρειες θα παρέχονται στα πρωτόκολλα που θεσπίζονται με τον συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των δικαστικών αρχών (εισαγγελείς και δικαστές) και των οργανώσεων υποστήριξης (άρθρο 26α)].

Η καταγγελία αξιόπρινων πράξεων θα είναι επίσης ευκολότερη για τους παράτυπους μετανάστες. Το άρθρο 5α παράγραφος 5 της πρότασης ορίζει ότι οι αρμόδιες αρχές που έρχονται σε επαφή με θύμα το οποίο καταγγέλλει αξιόπρινη πράξη **δεν επιτρέπεται να διαβιβάζουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με το καθεστώς διαμονής του θύματος σε μεταναστευτικές αρχές, εάν τα εν λόγω δεδομένα έχουν συλλεχθεί ως αποτέλεσμα καταγγελίας αξιόπρινης πράξης τουλάχιστον έως ότου ολοκληρωθεί η πρώτη ατομική**

³⁵ Κάποια από τα καλύτερα παραδείγματα είναι τα εξής: [η ιρλανδική γραμμή βοήθειας](#), [η εσθονική γραμμή βοήθειας](#), [η κροατική γραμμή βοήθειας](#), [η λετονική γραμμή βοήθειας](#) και [η σουηδική γραμμή βοήθειας](#).

³⁶ COM(2022) 212 final της 11.5.2022.

αξιολόγηση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 22 της ΟΔΘ. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να γίνει υπόμνηση ότι η καταγγελία αξιόποινης πράξης και η συμμετοχή σε ποινική διαδικασία βάσει της οδηγίας 2012/29/ΕΕ δεν δημιουργούν δικαιώματα όσον αφορά το καθεστώς διαμονής του θύματος, ούτε έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά τον καθορισμό του καθεστώτος διαμονής του. Επιπλέον, στην περίπτωση αντικανονικών μεταναστών που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας σε παράνομη μετανάστευση και συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές, οι εν λόγω αρχές θα πρέπει να τους ενημερώνουν σχετικά με τα δικαιώματα και τις δυνατότητες που τους παρέχει η οδηγία για τον τίτλο παραμονής. Οι δυνατότητες αυτές περιλαμβάνουν ιδίως τη χορήγηση προθεσμίας περίσκεψης, ώστε να αποφασίσουν αν θα συνεργαστούν με τις αρχές, και την έκδοση τίτλου παραμονής.

β) Διατάξεις για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ευάλωτων θυμάτων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, σε ειδική υποστήριξη (άρθρο 9 παράγραφος 1, άρθρο 9α και άρθρο 24)

Τα άρθρα 8 και 9 της ΟΔΘ προβλέπουν το δικαίωμα δωρεάν εξειδικευμένης, στοχευμένης και ολοκληρωμένης υποστήριξης για τα θύματα με ειδικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής υποστήριξης, εάν υπάρχει. Ωστόσο, από την αξιολόγηση προκύπτει ότι τα ευάλωτα θύματα, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, συχνά δεν μπορούν να λάβουν αποτελεσματική υποστήριξη³⁷.

Η έλλειψη προσέγγισης με γνώμονα το παιδί εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα σε πολλά κράτη μέλη³⁸. Από την αξιολόγηση προκύπτει ότι δεν υπάρχει κοινή αντίληψη σχετικά με το τι είδους στοχευμένη και ολοκληρωμένη υποστήριξη απαιτείται για τα ευάλωτα θύματα, ιδίως τα παιδιά. Ως εκ τούτου, δεν μπορούν όλα τα παιδιά στην ΕΕ να λάβουν ειδική υποστήριξη υψηλής ποιότητας. Η ολοκληρωμένη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού (2021-2024)³⁹ ορίζει ότι οι δικαστικές διαδικασίες πρέπει να προσαρμόζονται στην ηλικία και τις ανάγκες του παιδιού και να σέβονται όλα τα δικαιώματά του, λαμβανομένου υπόψη του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού. Το μοντέλο Barnahus αποτελεί επί του παρόντος το πλέον προηγμένο παράδειγμα μιας προσέγγισης της δικαιοσύνης που έχει ως γνώμονα το παιδί⁴⁰. Μολονότι η παρούσα αναθεώρηση δεν απαιτεί από τα κράτη μέλη να ακολουθήσουν το μοντέλο Barnahus, βασίζεται στις αρχές του. Για την επίλυση του προβλήματος, η αναθεώρηση απαιτεί από τα κράτη μέλη, με το νέο άρθρο 9α, να **υιοθετήσουν μια στοχευμένη, διυπηρεσιακή προσέγγιση για την υποστήριξη και την προστασία των ανήλικων θυμάτων**. Η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να βασίζεται στην παροχή υπηρεσιών με ολοκληρωμένο και συντονισμένο τρόπο στον ίδιο χώρο. Πρόκειται για την κύρια προσθήκη στα φιλικά προς τα παιδιά μέτρα που ήδη περιλαμβάνονται στην ΟΔΘ (όπως βιντεοσκόπηση καταθέσεων, αποφυγή οπτικής επαφής, φιλικές προς τα παιδιά συνεντεύξεις από το ίδιο πρόσωπο). Στο πλαίσιο της παρούσας αναθεώρησης, τα κράτη μέλη

³⁷ Περίπου τα μισά ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν ότι τα θύματα με ειδικές ανάγκες δεν λαμβάνουν επαρκή υποστήριξη.

³⁸ Κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων, αναφέρθηκαν πολλά προβλήματα σχετικά με βιντεοσκοπήσεις παιδιών για συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων, φιλική προς τα παιδιά συμμετοχή σε δίκες και ατομικές προσεγγίσεις για τα πλέον ευάλωτα παιδιά σε διάφορα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των BE, BG, DE, EL, LT και PT.

³⁹ COM(2021) 142 final της 24.3.2021.

⁴⁰ [Σχετικά με το μοντέλο Barnahus](#) — Το μοντέλο Barnahus αποτελεί μια υπηρεσία φιλική προς τα παιδιά, στο πλαίσιο της οποίας και κάτω από την ίδια στέγη οι αρχές επιβολής του νόμου, οι αρχές ποινικής δικαιοσύνης, οι υπηρεσίες προστασίας των παιδιών και οι εργαζόμενοι στους τομείς της ιατρικής και της ψυχικής υγείας συνεργάζονται και αξιολογούν από κοινού την κατάσταση του παιδιού, και αποφασίζουν σχετικά με τη συνέχεια που θα δοθεί.

υποχρεούνται επίσης να εξασφαλίσουν μια τέτοια στοχευμένη και ολοκληρωμένη διυπηρεσιακή προσέγγιση σε όλα τα ανήλικα θύματα που τη χρειάζονται.

Η αξιολόγηση έχει επίσης καταδείξει ότι **στα μισά σχεδόν κράτη μέλη δεν υπάρχει πάντα διαθέσιμη δωρεάν ψυχολογική υποστήριξη για τα θύματα**⁴¹. Τα θύματα συχνά καλούνται να πληρώσουν για την ψυχολογική υποστήριξη μετά τις πρώτες συνεδρίες. Η κατάσταση αυτή είναι ιδιαίτερα προβληματική για τα ευάλωτα θύματα, τα οποία συνήθως δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να πληρώσουν για ψυχολογική υποστήριξη. Οι επιπτώσεις της αξιόποινης πράξης μπορεί να είναι μακροχρόνιες, ενώ υπάρχουν και διάφοροι παράγοντες που επιδεινώνουν αυτές τις επιπτώσεις, όπως η σοβαρότητα του εγκλήματος, η προσωπική κατάσταση του θύματος και τυχόν προηγούμενη θυματοποίηση⁴². Ως εκ τούτου, όπως υπογραμμίζεται σε έκθεση του FRA του 2019 (σ. II), τα θύματα βίαιων εγκλημάτων δεν θα μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στις ποινικές διαδικασίες, εκτός εάν **λάβουν επαγγελματική και εμπυχωτική ψυχολογική υποστήριξη**.

Για την επίλυση του προβλήματος, η αναθεώρηση προτείνει στο άρθρο 9 παράγραφος 1 να περιλαμβάνεται στις υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης **δωρεάν ψυχολογική υποστήριξη για όσο διάστημα είναι αναγκαίο** σε όλα τα ευάλωτα θύματα που χρήζουν τέτοιας υποστήριξης —δηλαδή, όταν από την ατομική αξιολόγηση προκύπτει ότι υπάρχει ανάγκη. Όλα τα θύματα θα συνεχίσουν να λαμβάνουν συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη που συχνά είναι διαθέσιμη σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την αξιόποινη πράξη, αλλά τα θύματα με ειδικές ανάγκες θα έχουν ευκολότερη πρόσβαση στην ψυχολογική υποστήριξη που θα πρέπει να τους παρέχεται όχι μόνο βραχυπρόθεσμα μετά την αξιόποινη πράξη, αλλά και μακροπρόθεσμα (για όσο διάστημα είναι αναγκαίο).

Αμφότερα τα προτεινόμενα μέτρα απαιτούν εθνικό συντονισμό μεταξύ των υπηρεσιών υποστήριξης, των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών που προσδιορίζονται στα πρωτόκολλα (άρθρο 26α).

Η πρόσβαση των θυμάτων σε υπηρεσίες υποστήριξης θα ενισχυθεί με την απαίτηση οι υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων να παραμένουν σε λειτουργία σε περιόδους κρίσης — σύμφωνα με τα διδάγματα που αντλήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με την προσθήκη παραγράφου στο άρθρο 8 της ΟΔΘ. Τα θύματα θα μπορούν επίσης να επωφεληθούν από τη διευκόλυνση της παραπομπής σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων (τροποποίηση του άρθρου 8).

Τα προτεινόμενα μέτρα αποσαφηνίζουν το πεδίο εφαρμογής της υποστήριξης για τα πλέον ευάλωτα θύματα, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών. Επιπλέον, βελτιώνουν την εμπιστοσύνη στα εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης, καθώς και στα αντίστοιχα συστήματα άλλων κρατών μελών.

γ) Διατάξεις που διασφαλίζουν ότι τα θύματα έχουν πιο αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη (άρθρα 10α και 10β)

Σύμφωνα με την ΟΔΘ, τα βασικά δικαιώματα που διευκολύνουν τη συμμετοχή των θυμάτων στην ποινική διαδικασία περιλαμβάνουν το δικαίωμα ακρόασης (άρθρο 10 της ΟΔΘ), τα δικαιώματα σε περίπτωση απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης (άρθρο 11 της ΟΔΘ), το

⁴¹ AT, CY, CZ, DE, EST, IE, LT, LV, MT, NL, PT, SI.

⁴² Οι ψυχολογικές συνέπειες των εγκλημάτων μπορεί να περιλαμβάνουν άγχος, κατάθλιψη, ενοχή, ντροπή, αυτοκαταστροφική συμπεριφορά και την αδυναμία ορθολογικής δράσης ή σκέψης, βλ. [Psychological Reactions of Victims of Violent Crime \(Ψυχολογικές αντιδράσεις θυμάτων βίαιων εγκλημάτων\)](#), Cambridge University Press, 2018.

δικαίωμα νομικής συνδρομής (άρθρο 13 της ΟΔΘ) και ένα σύνολο δικαιωμάτων που αποσκοπούν στην προστασία των θυμάτων από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας (άρθρα 18 έως 24 της ΟΔΘ). Από την αξιολόγηση και τις διαβουλεύσεις προκύπτει ότι η συμμετοχή των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες είναι δύσκολη ή ακόμα και αδύνατη, εκτός εάν **συνοδεύονται δεόντως και λαμβάνουν κατάλληλες συμβουλές. Η παροχή συμβουλών από δικηγόρο** που εκπροσωπεί το θύμα στο δικαστήριο ανταποκρίνεται στα περισσότερα ζητήματα, ιδίως σε νομικές πτυχές. Ωστόσο, δεν έχουν όλα τα θύματα δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο. Υπάρχει δυνατότητα χορήγησης νομικής συνδρομής σε άτομα με ανεπαρκή μέσα διαβίωσης, με απόφαση που λαμβάνεται κατόπιν ελέγχου των μέσων διαβίωσης, ο οποίος είναι ιδιαίτερα αυστηρός σε ορισμένα κράτη μέλη. Επιπλέον, μπορεί να χορηγηθεί νομική συνδρομή σε άτομα που έχουν υπάρξει θύματα ορισμένων ειδών εγκλημάτων, αλλά μόνον όταν έχουν την ιδιότητα διαδίκου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (άρθρο 13 της ΟΔΘ). Ως εκ τούτου, είναι απολύτως απαραίτητο τα θύματα να έχουν επίσης το δικαίωμα να **συνοδεύονται από άλλο πρόσωπο εκτός δικηγόρου**, το οποίο θα μπορούσε τουλάχιστον να παρέχει συμβουλές σχετικά με τον ρόλο και τα δικαιώματα των θυμάτων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και να προσφέρει συναισθηματική υποστήριξη. Το άρθρο 20 της ΟΔΘ προβλέπει σχετικό δικαίωμα, το οποίο όμως περιορίζεται στο στάδιο της έρευνας (πριν από τη δίκη).

Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι όλα τα θύματα στην ΕΕ έχουν κατ' ελάχιστο **το δικαίωμα να λαμβάνουν συνδρομή** κατά τη διάρκεια της δίκης, καθώς και επαρκή ενημέρωση από τους δικαστικούς υπαλλήλους⁴³.

Από την αξιολόγηση προκύπτει ότι ένα ακόμα σημαντικό πρόβλημα όσον αφορά τη συμμετοχή των θυμάτων στην ποινική διαδικασία είναι ότι, σε ορισμένα κράτη μέλη, **τα θύματα δεν έχουν νομική ιδιότητα διαδίκου στην ποινική διαδικασία**⁴⁴. Η ΟΔΘ επαφίεται στο εθνικό δίκαιο, με αποτέλεσμα η ιδιότητα των θυμάτων να διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο (όπως διάδικος, βοηθός εισαγγελέας, πολιτική αγωγή ή μάρτυρας με δικαίωμα ακρόασης). Επιπλέον, τα θύματα συχνά **δεν διαθέτουν μέσα έννομης προστασίας για να προσβάλουν** αποφάσεις που τα αφορούν άμεσα⁴⁵. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την εκ των πραγμάτων προσβολή του δικαιώματος των θυμάτων να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη συμμετοχή των θυμάτων στις ποινικές διαδικασίες, η παρούσα αναθεώρηση προτείνει να θεσπιστεί **στο νέο άρθρο 10α δικαίωμα συνδρομής στο δικαστήριο**.

Η παρούσα αναθεώρηση προτείνει επίσης να θεσπιστεί το δικαίωμα των θυμάτων να **προσβάλλουν τις αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια δικαστικών διαδικασιών οι οποίες αφορούν ορισμένα δικαιώματα των θυμάτων δυνάμει της παρούσας οδηγίας**, όπως το δικαίωμα σε ειδικά μέτρα προστασίας για τα θύματα με ειδικές ανάγκες ή το δικαίωμα μετάφρασης κατά την ακροαματική διαδικασία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα θύματα μπορούν να προσβάλουν τις εν λόγω αποφάσεις

⁴³ Υπάρχουν ορθές πρακτικές. Για παράδειγμα, στην Ιρλανδία, η υπηρεσία [V-Sac παρέχει υποστήριξη](#) κατά τη διάρκεια της δίκης από εκπαιδευμένους εθελοντές σε περισσότερα από χίλια θύματα κάθε χρόνο.

⁴⁴ Τουλάχιστον σε οκτώ κράτη μέλη — CY, EST, EL, FR, IE, MT, NL, RO.

⁴⁵ Σε 13 κράτη μέλη, τα θύματα δεν διαθέτουν επαρκή μέσα έννομης προστασίας για να προσβάλουν αποφάσεις που τα αφορούν άμεσα (BE, DE, FR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, RO, SE, SK). Αυτό σχετίζεται κυρίως με την έλλειψη νομιμοποίησης ως διαδίκων στη διαδικασία.

ανεξάρτητα από την ιδιότητά τους στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και σύμφωνα με την αρχή του δικαστικού ελέγχου (άρθρο 10β).

Ως εκ τούτου, οι εμπειρίες των θυμάτων και η εμπιστοσύνη τους στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης θα βελτιωθούν. Με τον τρόπο αυτόν θα ακουστεί η φωνή τους και θα βελτιωθούν οι καταθέσεις τους, καθώς και η συμμετοχή τους, με αποτέλεσμα να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος.

δ) Διατάξεις που διασφαλίζουν ότι τα θύματα έχουν πιο αποτελεσματική πρόσβαση σε αποζημίωση

Όπως επισημαίνεται στη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων, σε πολλά κράτη μέλη η πρόσβαση των θυμάτων σε αποζημίωση από τον δράστη και το κράτος εξακολουθεί να είναι δύσκολη. Το πρόβλημα αφορά τόσο τις εγχώριες όσο και τις διασυνοριακές υποθέσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 16 της ΟΔΘ, όλα τα θύματα έχουν το δικαίωμα να ζητούν την έκδοση **απόφασης για την αποζημίωσή τους από μέρους του δράστη** στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, εκτός εάν το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι η σχετική απόφαση λαμβάνεται στο πλαίσιο άλλης νομικής διαδικασίας. Όπως φαίνεται στην έκθεση Milquet και επιβεβαιώνεται στην αξιολόγηση, το δικαίωμα αυτό είναι συχνά αναποτελεσματικό⁴⁶, δεδομένου ότι, σε ορισμένα κράτη μέλη, συχνά δεν εκδίδεται απόφαση για αποζημίωση στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας⁴⁷. Επιπλέον, ακόμα και αν στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας εκδοθεί απόφαση που επιβάλλει υποχρέωση αποζημίωσης στον δράστη, το θύμα συχνά δεν αποζημιώνεται επειδή είναι δύσκολο να αναγκαστεί ο δράστης να καταβάλει την αποζημίωση. Η έλλειψη αποτελεσματικής πρόσβασης σε αποζημίωση από τον δράστη στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας έχει ως αποτέλεσμα τα θύματα να πρέπει να εμπλέκονται σε επαχθείς και χρονοβόρες αστικές διαδικασίες. Ενδέχεται επίσης να πρέπει να υποβάλουν αίτηση για αποζημίωση από το κράτος σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες για την κρατική αποζημίωση⁴⁸. Το πρόβλημα αφορά τόσο τις εγχώριες όσο και τις διασυνοριακές υποθέσεις.

Για να διευκολυνθεί η πρόσβαση των θυμάτων σε αποζημίωση από τον δράστη, η παρούσα αναθεώρηση προτείνει να χορηγηθεί στα θύματα **το δικαίωμα να ζητούν την έκδοση απόφασης για αποζημίωση από τον δράστη μόνο κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας**. Ως εκ τούτου, η ισχύουσα εξαίρεση βάσει του άρθρου 16 της ΟΔΘ, όταν το εθνικό δίκαιο προβλέπει την έκδοση σχετικής απόφασης σε άλλες νομικές διαδικασίες, θα πρέπει να διαγραφεί. Επιπλέον, η Επιτροπή προτείνει να επιβληθεί στα **κράτη μέλη η υποχρέωση να καταβάλλουν την αποζημίωση που οφείλεται από τον δράστη εκ των προτέρων** στο θύμα αμέσως μετά την έκδοση της απόφασης και στη συνέχεια να ζητούν την επιστροφή της αποζημίωσης από τον δράστη (**νέο άρθρο 16 παράγραφος 2**).

Οι προτάσεις αυτές αναμένεται να βελτιώσουν σημαντικά τα πρότυπα όσον αφορά την αποζημίωση των θυμάτων από τον δράστη σε εγχώριες και διασυνοριακές υποθέσεις. Με αυτήν τη διευκόλυνση, θα περιορίσουν —σε μεγάλο βαθμό— τις καταστάσεις στις οποίες τα θύματα ζητούν αποζημίωση από το κράτος. Αυτό οφείλεται στο ότι, στις περισσότερες

⁴⁶ Τα περισσότερα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετείχαν στη διαβούλευση πιστεύουν ότι το δικαίωμα των θυμάτων να λάβουν αποζημίωση από τον δράστη είναι αναποτελεσματικό και θα πρέπει να ενισχυθεί.

⁴⁷ Βλ., ειδικότερα, την πρακτική των δικαστών στις CZ, SK, και AU.

⁴⁸ Η οδηγία 2004/80/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για την αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων απαιτεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν πρόσβαση σε αποζημίωση για τα θύματα εγκλημάτων βίας και εκ προθέσεως εγκλημάτων, μεταξύ άλλων σε διασυνοριακές υποθέσεις. Οι προϋποθέσεις για την εν λόγω πρόσβαση σε αποζημίωση επαφίενται στις εθνικές διαδικασίες.

περιπτώσεις, η κρατική αποζημίωση χορηγείται μόνον εάν τα θύματα δεν έχουν λάβει την αποζημίωση από τον δράστη.

- ε) Διατάξεις σχετικά με την καλύτερη ευθυγράμμιση των μέτρων προστασίας των θυμάτων με τις ανάγκες των θυμάτων, ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια των ευάλωτων θυμάτων (άρθρα 22 και 23)

Το άρθρο 22 της ΟΔΘ προβλέπει το δικαίωμα του θύματος σε έγκαιρη και ατομική αξιολόγηση των αναγκών προστασίας του. Σκοπός της είναι να καθοριστεί αν το θύμα είναι με οποιονδήποτε τρόπο ιδιαίτερα ευάλωτο σε δευτερογενή θυματοποίηση (πρόκληση βλάβης από την ποινική διαδικασία) και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και/ή αντεκδίκηση (πρόκληση βλάβης από τον δράστη), ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή κατάλληλων μέτρων προστασίας. Αυτά τα μέτρα προστασίας προβλέπονται στο άρθρο 23 της ΟΔΘ. **Οι προϋποθέσεις για τις ατομικές αξιολογήσεις επαφίενται στο εθνικό δίκαιο.** Σύμφωνα με την αξιολόγηση, το δικαίωμα σε ατομική αξιολόγηση είναι ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα της ΟΔΘ. Ωστόσο, στην πράξη, η ποιότητά της συχνά παρεμποδίζεται από αυτές τις τρεις ελλείψεις που εντοπίστηκαν:

- η αξιολόγηση πραγματοποιείται πολύ καθυστερημένα στο πλαίσιο της διαδικασίας·
- **δεν περιλαμβάνει ψυχολόγους και υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων** που διαθέτουν την εμπειρογνώσια για την αξιολόγηση της ψυχολογικής κατάστασης κάθε θύματος·
- **παραβλέπει τους κινδύνους που ενέχει ο δράστης**, ο οποίος μπορεί να έχει στην κατοχή του όπλα και να κάνει χρήση ναρκωτικών ή αλκοόλ.

Οι ατομικές αξιολογήσεις των αναγκών των θυμάτων πρέπει να διενεργούνται σωστά, ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής προστασία των θυμάτων. Χωρίς τις αξιολογήσεις αυτές, τα θύματα δεν μπορούν να επωφεληθούν από τα ειδικά μέτρα προστασίας που προβλέπονται στο άρθρο 23 της ΟΔΘ. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ειδικές τεχνικές συνεντεύξεων, την απουσία οπτικής επαφής με τον δράστη και τη μη υποχρεωτική παρουσία στην αίθουσα του δικαστηρίου. Ωστόσο, δεν περιλαμβάνουν μέτρα προστασίας της σωματικής ακεραιότητας από τον δράστη (όπως εντολές προστασίας), μολονότι τα δικαιώματα προστασίας των θυμάτων βάσει της ΟΔΘ περιλαμβάνουν την προστασία τόσο από δευτερογενή όσο και από επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση. Από την αξιολόγηση και τις διαβουλεύσεις προκύπτει ότι το κενό αυτό στην ΟΔΘ δεν έχει καλυφθεί από την εθνική νομοθεσία και πρακτική. Πολλά ενδιαφερόμενα μέρη των οποίων ζητήθηκε η γνώμη στο πλαίσιο της αξιολόγησης διαπίστωσαν ότι **το δικαίωμα προστασίας των θυμάτων δεν είναι ευρέως διαθέσιμο και θα πρέπει να ενισχυθεί.**

Η παρούσα αναθεώρηση προβλέπει στοχευμένες τροποποιήσεις στην αξιολόγηση των ατομικών αναγκών των θυμάτων (μέσω συγκεκριμένων τροποποιήσεων στο ισχύον άρθρο 22) με την προσθήκη των ακόλουθων στοιχείων:

- διενέργεια της αξιολόγησης κατά την πρώτη επαφή με τις αρμόδιες αρχές·
- συμμετοχή των υπηρεσιών υποστήριξης, των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών — τα πρωτόκολλα που θα θεσπιστούν βάσει του νέου άρθρου 26α θα προβλέπουν πρακτικά μέτρα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να καθιερωθεί αυτή η συνεργασία στα κράτη μέλη·
- αξιολόγηση των κινδύνων που ενέχει ο δράστης (όπως η υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ ή η κατοχή όπλων)·

- προσθήκη αξιολόγησης των ατομικών αναγκών για υποστήριξη.

Επιπλέον, η παρούσα αναθεώρηση θα ενισχύσει τη χρήση μέτρων προστασίας για την προστασία της σωματικής ακεραιότητας των θυμάτων, όπως οι εντολές προστασίας, με την προσθήκη μέτρων προστασίας της σωματικής ακεραιότητας στον κατάλογο των ειδικών μέτρων προστασίας που περιλαμβάνονται επί του παρόντος στο άρθρο 23 της ΟΔΘ. Η παρούσα πρόταση θα συμβάλει στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τα διαθέσιμα εθνικά μέτρα προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των εντολών προστασίας. Αποσκοπεί επίσης στην απλούστευση του τρόπου με τον οποίο αυτά τα μέτρα εφαρμόζονται επί του παρόντος.

Συνολικά, τα μέτρα που προτείνονται στην παρούσα αναθεώρηση για πιο στοχευμένες ατομικές αξιολογήσεις θα ωφελήσουν όλα τα θύματα, καθώς θα διασφαλίσουν την ορθή αξιολόγηση της ανάγκης για μέτρα προστασίας. Αποσκοπεί επίσης στη διευκόλυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης των ευρωπαϊκών εντολών προστασίας βελτιώνοντας τον τρόπο εφαρμογής τους σε εθνικό επίπεδο.

στ) Χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας (άρθρο 26β)

Από τότε που εκδόθηκε η οδηγία έχουν σημειωθεί πολλές τεχνολογικές εξελίξεις (ψηφιοποίηση). Τα θύματα στην ΕΕ ακόμη δεν επωφελούνται από τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών, καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα κατάλληλα ψηφιακά εργαλεία για τη βελτίωση της πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη, όπως η δυνατότητα καταγγελίας αξιόποινων πράξεων μέσω διαδικτύου ή η δυνατότητα ηλεκτρονικής πρόσβασης στους φακέλους των θυμάτων⁴⁹.

Για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν, η Επιτροπή προτείνει μέτρα για τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας (νέο άρθρο 26β). Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη θα είναι υποχρεωμένα να παρέχουν στα θύματα τη δυνατότητα να ασκούν τα δικαιώματά τους στην πληροφόρηση και στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Τα προτεινόμενα μέτρα συνάδουν με την πολιτική της Επιτροπής για την ψηφιοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της πρότασής της για την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης.

ζ) Δικαιώματα των θυμάτων με αναπηρία (άρθρο 26γ)

Από την αξιολόγηση προκύπτει ότι τα άτομα με αναπηρία ακόμη δεν μπορούν να επωφεληθούν πλήρως από τα δικαιώματα που έχουν ως θύματα εγκληματικών πράξεων. Τα τελευταία δέκα χρόνια μετά την έκδοση της ΟΔΘ σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις όσον αφορά την προσβασιμότητα προϊόντων και υπηρεσιών στα άτομα με αναπηρία. Ιδίως το 2019 η Επιτροπή εξέδωσε την οδηγία (ΕΕ) 2019/882 σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών⁵⁰. Με την αναθεώρηση της ΟΔΘ, η Επιτροπή αναγνωρίζει τις εξελίξεις αυτές και προτείνει να διευκολυνθεί η πρόσβαση των θυμάτων με αναπηρία στη δικαιοσύνη. Η Επιτροπή προτείνει να προστεθεί ειδική, οριζόντια διάταξη σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων με αναπηρία, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα πρόσωπα αυτά έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες και μέτρα προστασίας, και ότι τα μέσα ψηφιακής επικοινωνίας συνάδουν με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο παράρτημα I της οδηγίας σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (νέο άρθρο 26γ).

η) Δικαίωμα των θυμάτων σε μέσα έννομης προστασίας (άρθρο 26δ)

⁴⁹ Βλ. την εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την πρόταση της Επιτροπής για την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης [SWD(2021) 392 final].

⁵⁰ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών.

Επί του παρόντος, η ΟΔΘ δεν προβλέπει διάταξη σχετικά με τα μέσα έννομης προστασίας για τα θύματα αξιόποινων πράξεων των οποίων τα δικαιώματα δυνάμει της εν λόγω οδηγίας έχουν προσβληθεί. Το δικαίωμα αυτό απορρέει από την αρχή της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης, η οποία επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα έννομης προστασίας σε περίπτωση προσβολής δικαιώματος που αναγνωρίζεται στα άτομα από το δίκαιο της Ένωσης. Στις εκθέσεις του FRA έχει επισημανθεί η απουσία αυτού του κανόνα και η ανάγκη θέσπισής του. Επιπλέον, τον Μάρτιο του 2023 το Συμβούλιο της Ευρώπης εξέδωσε σύσταση σχετικά με τα δικαιώματα, τις υπηρεσίες και την υποστήριξη των θυμάτων εγκληματικών πράξεων⁵¹ που προβλέπει το δικαίωμα προσφυγής των θυμάτων.

Για την επίλυση του προβλήματος, η Επιτροπή προτείνει να προστεθεί στο νέο άρθρο 26δ διάταξη σχετικά με τα μέσα έννομης προστασίας των θυμάτων σε περίπτωση προσβολής των δικαιωμάτων τους δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Η διάταξη αυτή αντικατοπτρίζει παρόμοιες διατάξεις στους κανόνες της ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα των υπόπτων και των κατηγορουμένων. Με τον τρόπο αυτόν καλύπτεται το υφιστάμενο χάσμα και επιτυγχάνεται η αναγκαία ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων, αφενός, και των δικαιωμάτων των θυμάτων, αφετέρου.

θ) Ειδικές υποχρεώσεις σχετικά με τα θύματα βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας (άρθρο 27α)

Η Επιτροπή προτείνει να εισαχθεί διάταξη που θα αποσαφηνίζει τη σχέση μεταξύ της πρότασης για την αναθεώρηση της ΟΔΘ και της νομοθετικής πρότασης για τη βία κατά των γυναικών και την εξ οικείων βία. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτήν, τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόζουν τα μέτρα στο πλαίσιο της ΟΔΘ ανεξάρτητα από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την άλλη πρόταση. Στόχος της διάταξης αυτής είναι να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη θα διασφαλίσουν την πλήρη μεταφορά και των δύο οδηγιών στο εθνικό τους δίκαιο και θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη μεταφορά πιο συγκεκριμένων κανόνων για τα θύματα βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας. Τα μέτρα στο πλαίσιο και των δύο προτάσεων θα ισχύουν για τα θύματα βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας.

ι) Απαίτηση συλλογής δεδομένων σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων ανά τριετία (άρθρο 28)

Το άρθρο 28 προβλέπει ότι, ανά τριετία, τα κράτη μέλη πρέπει να διαβιβάζουν στην Επιτροπή δεδομένα που καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο τα θύματα έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην ΟΔΘ.

Ωστόσο, από την αξιολόγηση της οδηγίας προκύπτει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά στη συλλογή δεδομένων. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία που συλλέγονται από τα κράτη μέλη δεν είναι πλήρη, ενώ συχνά δεν είναι ούτε συγκρίσιμα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει την υποχρέωση των κρατών μελών να δημιουργήσουν ένα σύστημα για τη συλλογή, την παραγωγή και τη διάδοση στατιστικών στοιχείων σχετικά με τα θύματα εγκληματικών πράξεων μέσω τροποποίησης του άρθρου 28. Τα στατιστικά στοιχεία θα πρέπει να περιλαμβάνουν δεδομένα σχετικά με την εφαρμογή των εθνικών διαδικασιών για τα θύματα εγκληματικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένου του ακόλουθου ελάχιστου συνόλου δεικτών: αριθμός και είδος των καταγγελλόμενων αξιόποινων πράξεων, ηλικία και φύλο των θυμάτων. Τα δεδομένα θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά

⁵¹ Σύσταση CM/Rec (2023)2 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τα δικαιώματα, τις υπηρεσίες και την υποστήριξη των θυμάτων εγκληματικών πράξεων, η οποία εκδόθηκε στις 15 Μαρτίου 2023.

με τον τρόπο με τον οποίο τα θύματα έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην οδηγία, σύμφωνα με την ισχύουσα κατάσταση.

Η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη στη συλλογή δεδομένων, μεταξύ άλλων με την κατάρτιση κοινών προτύπων, την ανάλυση των δεδομένων και μορφότυπους υποβολής τους. Τα κράτη μέλη πρέπει να διαβιβάζουν τα δεδομένα στην Επιτροπή (Eurostat) ανά τριετία. Η πρόταση αναθεώρησης της ΟΔΘ αναγνωρίζει επίσης τον ρόλο του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην παροχή συνδρομής προς την Επιτροπή και τα κράτη μέλη όσον αφορά τη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα θύματα έχουν πρόσβαση στα δικαιώματά τους δυνάμει της οδηγίας κατά την τελευταία δεκαετία από την έκδοση της οδηγίας. Στόχος της προσθήκης του ρόλου του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στη διάταξη σχετικά με τη συλλογή δεδομένων είναι να διασφαλιστεί ότι ο Οργανισμός θα μπορεί να συνεχίσει το χρήσιμο έργο του και θα συνεχίσει να επικουρεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη στην προσπάθειά τους.

Το μέτρο αυτό αναμένεται να βελτιώσει την πληρότητα, τη συνέπεια και τη συγκρισιμότητα των δεδομένων σχετικά με τα θύματα της εγκληματικότητας μεταξύ διαφορετικών περιόδων αναφοράς και κρατών μελών. Θα βελτιώσει επίσης τη συλλογή δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ. Προκειμένου να μην επιβαρύνονται τα κράτη μέλη με τη συλλογή δεδομένων, τα δεδομένα που συλλέγονται θα πρέπει να διαβιβάζονται στην Επιτροπή (Eurostat) ανά τριετία.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

περί τροποποίησης της οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαisiού 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2 στοιχείο γ),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁵²,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών⁵³,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Για να διασφαλιστεί ότι τα θύματα της εγκληματικότητας λαμβάνουν κατάλληλη πληροφόρηση, υποστήριξη και προστασία και είναι σε θέση να συμμετέχουν σε ποινικές διαδικασίες, η Ένωση εξέδωσε την οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵⁴.
- (2) Η Επιτροπή αξιολόγησε τον τρόπο με τον οποίο τα θύματα έχουν πρόσβαση στα δικαιώματά τους βάσει της οδηγίας 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στην έκθεση αξιολόγησης⁵⁵. Από την αξιολόγηση προκύπτει ότι, μολονότι η οδηγία 2012/29/ΕΕ έχει αποφέρει κατά γενικό κανόνα τα αναμενόμενα οφέλη και έχει επηρεάσει θετικά τα δικαιώματα των θυμάτων, εξακολουθούν να υφίστανται συγκεκριμένα προβλήματα που σχετίζονται με τα δικαιώματα των θυμάτων βάσει της εν λόγω οδηγίας. Οι ελλείψεις που εντοπίστηκαν περιλαμβάνουν την ανεπαρκή ικανότητα των θυμάτων να επικαλεστούν τα δικαιώματα πρόσβασης σε πληροφόρηση, υποστήριξη και προστασία σύμφωνα με τις ατομικές ανάγκες κάθε θύματος, συμμετοχής σε ποινική διαδικασία

⁵² ΕΕ C της , σ. .

⁵³ ΕΕ C της , σ. .

⁵⁴ Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαisiού 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57).

⁵⁵ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, Αξιολόγηση της οδηγίας 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012 [SWD(2022) 0179 final].

και έκδοσης απόφασης για χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας. Η παρούσα αναθεώρηση της οδηγίας 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ανταποκρίνεται στις ελλείψεις που διαπιστώθηκαν κατά την αξιολόγησή της και στο πλαίσιο πολυάριθμων διαβουλεύσεων.

- (3) Προκειμένου να διατίθενται στα θύματα απρόσκοπτα και σύγχρονα μέσα άσκησης των δικαιωμάτων τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να τους παρέχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν ηλεκτρονικά με τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Τα θύματα θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά μέσα για να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους και την υπόθεσή τους, να καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις και να επικοινωνούν με οποιονδήποτε άλλον τρόπο με τις αρμόδιες αρχές και με υπηρεσίες υποστήριξης μέσω τεχνολογιών επικοινωνίας και πληροφοριών. Τα θύματα θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν τη μέθοδο επικοινωνίας, και τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν σχετικές τεχνολογίες επικοινωνίας και πληροφοριών ως εναλλακτική λύση έναντι των τυπικών μεθόδων επικοινωνίας, χωρίς ωστόσο να τις αντικαθιστούν πλήρως.
- (4) Προκειμένου να εξασφαλιστούν ολοκληρωμένοι διάλογοι επικοινωνίας, οι οποίοι θα λαμβάνουν υπόψη την πολυπλοκότητα των αναγκών των θυμάτων σε σχέση με το δικαίωμά τους για πρόσβαση σε πληροφόρηση, όλα τα θύματα, ανεξάρτητα από τον τόπο και τις περιστάσεις υπό τις οποίες διαπράχθηκε στην ΕΕ η αξιόποινη πράξη, θα πρέπει να μπορούν να έχουν πρόσβαση στις τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για τα θύματα χρησιμοποιώντας τον πανευρωπαϊκό τηλεφωνικό αριθμό 116 006 ή μέσω σύνδεσης στους ειδικούς ιστοτόπους. Με αυτές τις τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας, τα θύματα θα πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους και συναισθηματική υποστήριξη, και να παραπέμπονται στην αστυνομία ή σε άλλες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων άλλων εξειδικευμένων τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας —εάν χρειαστεί. Οι εν λόγω τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας θα πρέπει επίσης να παραπέμπουν τα θύματα σε άλλες εξειδικευμένες τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας, που προβλέπονται στην απόφαση 2007/116/ΕΚ της Επιτροπής⁵⁶, όπως ο εναρμονισμένος αριθμός που αφορά την τηλεφωνική γραμμή βοήθειας για τα παιδιά «116 111», τα αγνοούμενα παιδιά «116 000» και τα θύματα έμφυλης βίας «116 116».
- (5) Η γενική τηλεφωνική γραμμή βοήθειας για τα θύματα δεν θα πρέπει να επηρεάζει τη λειτουργία των ειδικών και εξειδικευμένων τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας, όπως οι τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για παιδιά και οι τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για τα θύματα βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας, όπως απαιτείται βάσει της οδηγίας (ΕΕ) .../... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵⁷ [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας]. Οι γενικές τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για τα θύματα θα πρέπει να λειτουργούν επιπλέον των εξειδικευμένων τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας.
- (6) Η καταγγελία αξιόποινων πράξεων στην Ένωση θα πρέπει να βελτιωθεί ώστε να καταπολεμηθεί η ατιμωρησία, να αποφευχθεί η επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και

⁵⁶ Απόφαση 2007/116/ΕΚ της Επιτροπής, της 15ης Φεβρουαρίου 2007, σχετικά με δέσμευση της εθνικής περιοχής αριθμοδότησης που αρχίζει με «116» για εναρμονισμένους αριθμούς που αφορούν εναρμονισμένες υπηρεσίες κοινωνικού ενδιαφέροντος (ΕΕ L 49 της 17.2.2007, σ. 30).

⁵⁷ Οδηγία (ΕΕ) .../... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας (ΕΕ ...).

να εξασφαλιστούν ασφαλέστερες κοινωνίες. Είναι αναγκαίο να καταπολεμηθεί η έλλειψη ευαισθησίας του κοινού απέναντι στην εγκληματικότητα, μέσω της ενθάρρυνσης των ατόμων που είναι μάρτυρες εγκλημάτων να καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις και να βοηθούν τα θύματα, και μέσω της δημιουργίας ασφαλέστερου περιβάλλοντος για τα θύματα ώστε να καταγγέλλουν τις αξιόποινες πράξεις. Για τα θύματα που είναι παράτυποι μετανάστες στην Ένωση, το ασφαλές περιβάλλον για την καταγγελία αξιόποινων πράξεων σημαίνει μείωση του φόβου κίνησης διαδικασιών επιστροφής ως αποτέλεσμα επαφών με τις αρχές επιβολής του νόμου. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των θυμάτων που είναι παράτυποι μετανάστες στην Ένωση δεν θα πρέπει να διαβιβάζονται στις αρμόδιες αρχές μετανάστευσης τουλάχιστον έως την ολοκλήρωση της πρώτης ατομικής αξιολόγησης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 22 της οδηγίας 2012/29/ΕΕ. Η καταγγελία αξιόποινης πράξης και η συμμετοχή σε ποινική διαδικασία βάσει της οδηγίας 2012/29/ΕΕ δεν δημιουργούν δικαιώματα όσον αφορά το καθεστώς διαμονής του θύματος, ούτε έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά τον καθορισμό του καθεστώτος διαμονής του. Όλα τα ευάλωτα θύματα, όπως τα ανήλικα θύματα ή τα θύματα που τελούν υπό κράτηση, τα οποία βρίσκονται σε κατάσταση εκφοβισμού ή εξαρτώνται με οποιονδήποτε άλλον τρόπο από τον δράστη ή των οποίων η κινητικότητα είναι περιορισμένη, θα πρέπει να μπορούν να καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις υπό συνθήκες που λαμβάνουν υπόψη την ιδιαίτερη κατάστασή τους και σύμφωνα με τα πρωτόκολλα που έχουν θεσπιστεί ειδικά για τον συγκεκριμένο σκοπό.

- (7) Θα πρέπει να διατίθενται στοχευμένες και ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποστήριξης σε ευρύ φάσμα θυμάτων με ειδικές ανάγκες. Στα θύματα αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται όχι μόνο τα θύματα σεξουαλικής βίας, τα θύματα έμφυλης βίας και τα θύματα εξ οικείων βίας, αλλά και τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τα θύματα οργανωμένου εγκλήματος, τα θύματα με αναπηρία, τα θύματα εκμετάλλευσης, τα θύματα εγκλημάτων μίσους, τα θύματα τρομοκρατίας ή τα θύματα βασικών διεθνών εγκλημάτων. Για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν στην αξιολόγηση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίσουν ειδικά πρωτόκολλα που θα οργανώνουν τις δράσεις των υπηρεσιών ειδικής υποστήριξης για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των πολλαπλών αναγκών των θυμάτων με ειδικές ανάγκες. Τα εν λόγω πρωτόκολλα θα πρέπει να καταρτίζονται σε συντονισμό και συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των εισαγγελικών αρχών, των δικαστών, των αρχών κράτησης, των υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης και των υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων.
- (8) Για να αποφευχθούν οι σοβαρές συνέπειες της θυματοποίησης σε νεαρή ηλικία, η οποία μπορεί να επηρεάσει αρνητικά ολόκληρη τη ζωή των θυμάτων, είναι πολύ σημαντικό να διασφαλιστεί ότι όλα τα ανήλικα θύματα λαμβάνουν το υψηλότερο δυνατό επίπεδο υποστήριξης και προστασίας. Τα πλέον ευάλωτα ανήλικα θύματα, συμπεριλαμβανομένων των ανήλικων θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης, των ανήλικων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και των ανήλικων θυμάτων που με οποιονδήποτε τρόπο έχουν πληγεί ιδιαίτερα από το έγκλημα λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος ή της ιδιαίτερης κατάστασής τους, θα πρέπει να επωφελούνται από τις υπηρεσίες στοχευμένης και ολοκληρωμένης υποστήριξης και προστασίας που περιλαμβάνουν συντονισμένη και συνεργατική προσέγγιση των δικαστικών και κοινωνικών υπηρεσιών εντός του ίδιου χώρου. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να παρέχονται σε ειδικό χώρο. Για να διασφαλιστεί ότι το ανήλικο θύμα προστατεύεται αποτελεσματικά σε περιπτώσεις στις οποίες το έγκλημα αφορά τον ασκούντα τη γονική μέριμνα ή υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ του παιδιού και του ασκούντος τη γονική μέριμνα, έχει προστεθεί διάταξη που διασφαλίζει ότι, σε

περιπτώσεις όπως η καταγγελία εγκλήματος, οι ιατρικές ή εγκληματολογικές συνεντεύξεις, η παραπομπή σε υπηρεσίες υποστήριξης ή ψυχολογική υποστήριξη, μεταξύ άλλων, οι πράξεις αυτές δεν θα πρέπει να εξαρτώνται από τη συγκατάθεση του ασκούντος τη γονική μέριμνα, πάντα με γνώμονα το μείζον συμφέρον του παιδιού.

- (9) Προκειμένου τα θύματα να αισθάνονται ότι απονέμεται δικαιοσύνη και να είναι σε θέση να υπερασπίζονται τα συμφέροντά τους, είναι σημαντικό να είναι παρόντα και ικανά να συμμετέχουν ενεργά στην ποινική διαδικασία. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο όλα τα θύματα στην Ένωση, ανεξάρτητα από την ιδιότητά τους στην ποινική διαδικασία, η οποία καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο, θα πρέπει να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής βάσει του εθνικού δικαίου σε περίπτωση προσβολής των δικαιωμάτων τους που απορρέουν από την παρούσα οδηγία. Επιπλέον, όλα τα θύματα στην Ένωση, ανεξάρτητα από την ιδιότητά τους στην ποινική διαδικασία, θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ζητούν επανεξέταση των αποφάσεων που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας και τα επηρεάζουν άμεσα. Οι αποφάσεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον αποφάσεις σχετικά με τη διερμηνεία κατά την ακροαματική διαδικασία και αποφάσεις σχετικά με ειδικά μέτρα προστασίας που διατίθενται στα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας. Οι δικονομικοί κανόνες βάσει των οποίων τα θύματα μπορούν να ζητήσουν επανεξέταση των εν λόγω αποφάσεων που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια δικαστικής διαδικασίας θα πρέπει να καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο, το οποίο θα πρέπει να προβλέπει τις αναγκαίες εγγυήσεις ότι η εν λόγω δυνατότητα επανεξέτασης δεν θα καθυστερήσει δυσανάλογα την ποινική διαδικασία.
- (10) Όλα τα θύματα θα πρέπει να αξιολογούνται εγκαίρως, με κατάλληλο, αποτελεσματικό και αναλογικό τρόπο. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα θύματα λαμβάνουν την υποστήριξη και την προστασία που αντιστοιχούν στις ατομικές τους ανάγκες. Η ατομική αξιολόγηση των αναγκών υποστήριξης και προστασίας των θυμάτων θα πρέπει να πραγματοποιείται σταδιακά. Κατά το πρώτο στάδιο, όλα τα θύματα θα πρέπει να αξιολογούνται από την πρώτη επαφή με τις αρμόδιες αρχές, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα πλέον ευάλωτα θύματα εντοπίζονται από τα πρώτα στάδια της διαδικασίας. Από τα επόμενα στάδια, τα θύματα που χρειάζονται ενισχυμένη αξιολόγηση θα πρέπει να αξιολογούνται από τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ψυχολόγων. Οι υπηρεσίες αυτές είναι οι πλέον κατάλληλες για να αξιολογήσουν την κατάσταση της ευημερίας των θυμάτων. Η ατομική αξιολόγηση θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη την κατάσταση του δράστη, ο οποίος μπορεί να έχει ιστορικό βίας, να έχει στην κατοχή του όπλα ή να κάνει χρήση ναρκωτικών και, ως εκ τούτου, να ενέχει μεγαλύτερους κινδύνους για τα θύματα. Η ατομική αξιολόγηση των αναγκών των θυμάτων θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την αξιολόγηση των αναγκών υποστήριξης των θυμάτων, και όχι μόνο προστασίας. Είναι σημαντικό να εντοπίζονται τα θύματα που χρειάζονται ειδική υποστήριξη, ώστε να παρέχεται στοχευμένη υποστήριξη, όπως δωρεάν ψυχολογική βοήθεια για μεγάλο διάστημα σε όσους τη χρειάζονται.
- (11) Ως αποτέλεσμα της ενισχυμένης αξιολόγησης των αναγκών προστασίας των θυμάτων, τα θύματα που χρήζουν σωματικής προστασίας θα πρέπει να είναι σε θέση να τη λαμβάνουν υπό μορφή προσαρμοσμένη στην ιδιαίτερη κατάστασή τους. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνουν την παρουσία αρχών επιβολής του νόμου ή την απομάκρυνση του θύματος από τον δράστη βάσει εθνικών εντολών προστασίας. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι ποινικού, διοικητικού ή αστικού δικαίου.
- (12) Όλα τα θύματα θα πρέπει να είναι σε θέση να ζητούν την έκδοση απόφασης σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας,

ώστε να αποφεύγεται η εμπλοκή τους σε πολλαπλές επαχθείς και χρονοβόρες διαδικασίες στο πλαίσιο χωριστών αστικών διαδικασιών. Όλα τα θύματα θα πρέπει να επωφελούνται από τα συστήματα αποζημίωσης στο πλαίσιο των οποίων, κατόπιν απόφασης για χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη μετά το πέρας της ποινικής διαδικασίας, λαμβάνουν, χωρίς καθυστέρηση, την αποζημίωση από το κράτος. Στη συνέχεια, το κράτος θα πρέπει να είναι σε θέση να ανακτήσει την αποζημίωση από τον δράστη. Αυτή η προσέγγιση όσον αφορά την αποζημίωση απαλλάσσει τα θύματα από τους κινδύνους δευτερογενούς θυματοποίησης, δεδομένου ότι τα θύματα δεν είναι υποχρεωμένα να επικοινωνήσουν με τους δράστες κατά τη λήψη αποζημίωσης. Αυτή η ευκολότερη πρόσβαση σε αποζημίωση από τον δράστη στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας δεν θίγει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών να διασφαλίζουν την ύπαρξη συστήματος αποζημίωσης για θύματα εκ προθέσεως εγκλημάτων βίας που έχουν διαπραχθεί στο αντίστοιχο έδαφός τους, το οποίο εγγυάται δίκαιη και κατάλληλη αποζημίωση στα θύματα δυνάμει της οδηγίας 2004/80/EK του Συμβουλίου⁵⁸.

- (13) Τα θύματα δεν μπορούν να επωφεληθούν αποτελεσματικά από τα δικαιώματά τους σε πληροφόρηση, υποστήριξη και προστασία σύμφωνα με τις ατομικές τους ανάγκες, εάν βρεθούν αντιμέτωπα με εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης που στερούνται συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των φορέων που έρχονται σε επαφή με τα θύματα. Χωρίς στενή συνεργασία και συντονισμό των εθνικών αρχών επιβολής του νόμου, των εισαγγελικών και δικαστικών αρχών, των υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης, των υπηρεσιών αποζημίωσης και των υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων, είναι δύσκολο για τα θύματα να ασκήσουν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους βάσει της οδηγίας 2012/29/ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας και του συντονισμού ενθαρρύνονται να συμμετέχουν και άλλες αρχές, όπως υγειονομικής περίθαλψης, εκπαίδευσης και κοινωνικών υπηρεσιών. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα όσον αφορά τα ανήλικα θύματα.
- (14) Τα εθνικά πρωτόκολλα είναι απαραίτητα για να διασφαλιστεί ότι τα θύματα λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους και την υπόθεσή τους, και ότι αξιολογούνται επαρκώς ώστε να μπορούν να λαμβάνουν την υποστήριξη και την προστασία που αντιστοιχούν στις ατομικές ανάγκες κάθε θύματος, οι οποίες αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου. Τα πρωτόκολλα θα πρέπει να θεσπίζονται με νομοθετικά μέτρα έτσι ώστε να αντιστοιχούν κατά τον βέλτιστο δυνατό τρόπο στις εθνικές έννομες τάξεις και στην οργάνωση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης στα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να ρυθμίζονται οι δράσεις για την παροχή πληροφοριών στα θύματα, με τη διευκόλυνση της καταγγελίας αξιόποινων πράξεων για τα πλέον ευάλωτα θύματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που τελούν υπό κράτηση, και της ατομικής αξιολόγησης των αναγκών των θυμάτων. Τα νομοθετικά μέτρα για τη θέσπιση των πρωτοκόλλων θα πρέπει να προσδιορίζουν τα ουσιώδη στοιχεία που είναι αναγκαία για την επεξεργασία των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των κατηγοριών δεδομένων που θα υποβληθούν σε επεξεργασία στο πλαίσιο της λειτουργίας των πρωτοκόλλων. Τα πρωτόκολλα θα πρέπει να προβλέπουν γενικές οδηγίες σχετικά με τον τρόπο μεταχείρισης των υπηρεσιών και των δράσεων στο

⁵⁸ Οδηγία 2004/80/EK του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για την αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων (ΕΕ L 261 της 6.8.2004, σ. 15).

πλαίσιο της οδηγίας 2012/29/ΕΕ με ολοκληρωμένο τρόπο, χωρίς ωστόσο να ασχολούνται με μεμονωμένες περιπτώσεις.

- (15) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέσουν επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική συμμόρφωση με τα μέτρα που ορίζονται στην οδηγία 2012/29/ΕΕ. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη δημιουργία τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας για τα θύματα, ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών ειδικής υποστήριξης και της ατομικής αξιολόγησης των αναγκών των θυμάτων για προστασία και υποστήριξη, μεταξύ άλλων και όταν οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται από μη κυβερνητικές οργανώσεις.
- (16) Η Ένωση και τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία⁵⁹ και δεσμεύονται από τις υποχρεώσεις της στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους. Σύμφωνα με το άρθρο 13 της εν λόγω σύμβασης, τα συμβαλλόμενα κράτη υποχρεούνται να διασφαλίζουν στα άτομα με αναπηρία αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε ίση βάση με του άλλους, εξ ου και η ανάγκη διασφάλισης της προσβασιμότητας και παροχής εύλογων προσαρμογών, ώστε τα θύματα με αναπηρία να απολαμβάνουν τα δικαιώματα που έχουν ως θύματα σε ίση βάση με τους άλλους. Οι απαιτήσεις προσβασιμότητας που ορίζονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶⁰ μπορούν να διευκολύνουν την εφαρμογή της εν λόγω σύμβασης και να διασφαλίσουν ότι τα δικαιώματα των θυμάτων που ορίζονται στην οδηγία 2012/29/ΕΕ είναι προσβάσιμα για τα άτομα με αναπηρία.
- (17) Η Eurojust θα πρέπει να διασφαλίζει ότι λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα αιτήματα που αφορούν τα δικαιώματα των θυμάτων σύμφωνα με την εντολή της δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶¹.
- (18) Η συλλογή ορθών και συνεκτικών δεδομένων και η έγκαιρη δημοσίευση των συλλεγόμενων δεδομένων και στατιστικών στοιχείων είναι θεμελιώδους σημασίας για τη διασφάλιση πλήρους γνώσης σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων εγκληματικών πράξεων εντός της Ένωσης. Η θέσπιση της υποχρέωσης των κρατών μελών να συλλέγουν και να υποβάλλουν ανά τριετία στην Επιτροπή δεδομένα σχετικά με την εφαρμογή των εθνικών διαδικασιών για τα θύματα της εγκληματικότητας με εναρμονισμένο τρόπο αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για τη διασφάλιση της χάραξης πολιτικών και στρατηγικών βάσει δεδομένων. Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων θα πρέπει να συνεχίσει να επικουρεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη κατά τη συλλογή, την παραγωγή και τη διάδοση στατιστικών στοιχείων σχετικά με τα θύματα της εγκληματικότητας και κατά την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης των θυμάτων στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.
- (19) Η αρχή της αποτελεσματικότητας του ενωσιακού δικαίου επιβάλλει στα κράτη μέλη να θέτουν σε εφαρμογή κατάλληλα και αποτελεσματικά ένδικα βοηθήματα σε

⁵⁹ ΕΕ L 23 της 27.1.2010, σ. 37.

⁶⁰ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70).

⁶¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (Eurojust) και την αντικατάσταση και την κατάργηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 138).

περίπτωση προσβολής ατομικού δικαιώματος που κατοχυρώνεται από το ενωσιακό δίκαιο. Θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα πραγματικής προσφυγής όταν τα δικαιώματα που απορρέουν από την οδηγία 2012/29/ΕΕ υπονομούνται ή απορρίπτονται εν όλω ή εν μέρει.

- (20) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας οδηγίας δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη λόγω της ανάγκης να διευκολυνθεί η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις με τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης στην ισότιμη πρόσβαση στα δικαιώματα των θυμάτων οπουδήποτε και αν συνέβη το έγκλημα στην ΕΕ, αλλά μπορούν μάλλον να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, λόγω της κλίμακας και των επιπτώσεων των προβλεπόμενων μέτρων, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτών των στόχων.
- (21) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 για τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.
- (22) [Σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία έχει γνωστοποιήσει [με επιστολή της ...] την επιθυμία της να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.]
Η
[Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.]
- (23) Ζητήθηκε η γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶², ο οποίος γνωμοδότησε στις [XX XX 2023]⁶³.
- (24) Επομένως, η οδηγία 2012/29/ΕΕ θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

⁶² Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39).

⁶³ [Υπηρεσία Εκδόσεων: Υποσημείωση μόλις είναι διαθέσιμη]

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η οδηγία 2012/29/ΕΕ τροποποιείται ως εξής:

- 1) Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο:

«Άρθρο 3α

Τηλεφωνική γραμμή βοήθειας για τα θύματα

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη δημιουργία εύκολα προσβάσιμων, εύχρηστων, δωρεάν και εμπιστευτικών τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας για τα θύματα, οι οποίες:
 - α) παρέχουν στα θύματα τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1·
 - β) προσφέρουν συναισθηματική υποστήριξη·
 - γ) παραπέμπουν τα θύματα σε υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης και/ή εξειδικευμένες τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας, εάν χρειάζεται.
 2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την παροχή των τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας που προβλέπονται στην παράγραφο 1 μέσω τηλεφωνικής γραμμής βοήθειας που συνδέεται με τον εναρμονισμένο αριθμό «116 006» της ΕΕ και μέσω άλλων τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων ιστοτόπων.
 3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσουν τη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 σε άλλες γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον των γλωσσών που χρησιμοποιούνται περισσότερο στο κράτος μέλος.
 4. Οι τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας μπορούν να συστήνονται από δημόσιες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις και να οργανώνονται σε επαγγελματική ή σε εθελοντική βάση.»
- 2) Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο 5α:

«Άρθρο 5α

Καταγγελία αξιόποινων πράξεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα μπορούν να καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις στις αρμόδιες αρχές μέσω εύκολα προσβάσιμων και εύχρηστων τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών. Η δυνατότητα αυτή περιλαμβάνει την υποβολή αποδεικτικών στοιχείων, εφόσον αυτό είναι εφικτό.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να ενθαρρύνουν κάθε πρόσωπο που γνωρίζει ή υποψιάζεται καλόπιστα ότι έχουν τελεστεί αξιόποινες πράξεις ή ότι αναμένεται η τέλεση περαιτέρω πράξεων βίας, να το αναφέρει στις αρμόδιες αρχές.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα μπορούν να καταγγέλλουν αποτελεσματικά αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται σε εγκαταστάσεις κράτησης. Οι εγκαταστάσεις κράτησης περιλαμβάνουν, εκτός από τις φυλακές, κέντρα κράτησης και κελιά προσωρινής κράτησης για υπόπτους και κατηγορούμενους,

ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης για αιτούντες διεθνή προστασία και κέντρα κράτησης πριν από την απομάκρυνση, καθώς και κέντρα φιλοξενίας στα οποία βρίσκονται οι αιτούντες και οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας.

4. Όταν παιδιά καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες καταγγελίας είναι ασφαλείς, εμπιστευτικές, σχεδιασμένες και προσβάσιμες με φιλικό προς τα παιδιά τρόπο και χρησιμοποιούν γλώσσα που συνάδει με την ηλικία και την ωριμότητά τους.
 5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι απαγορεύεται στις αρμόδιες αρχές που έρχονται σε επαφή με θύμα που καταγγέλλει αξιόποινες πράξεις να διαβιβάζουν στις αρμόδιες μεταναστευτικές αρχές δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το καθεστώς διαμονής του θύματος, τουλάχιστον μέχρι την ολοκλήρωση της πρώτης ατομικής αξιολόγησης που προβλέπεται στο άρθρο 22.»
- 3) Το άρθρο 8 τροποποιείται ως εξής:
- α) Η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι σχετικές υπηρεσίες γενικής ή ειδικής υποστήριξης να επικοινωνούν με τα θύματα εάν από την ατομική αξιολόγηση που προβλέπεται στο άρθρο 22 προκύπτει ότι υπάρχει ανάγκη υποστήριξης και το θύμα συγκατατίθεται να επικοινωνήσουν μαζί του οι υπηρεσίες υποστήριξης ή εάν το θύμα ζητήσει υποστήριξη.»
 - β) Προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:
«6. Οι υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων παραμένουν σε λειτουργία σε περιόδους κρίσης, όπως υγειονομικές κρίσεις, σημαντικές μεταναστευτικές κρίσεις ή άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.»
- 4) Το άρθρο 9 τροποποιείται ως εξής:
- α) Στην παράγραφο 1, το στοιχείο γ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«γ) συναισθηματική και, εφόσον υπάρχει, ψυχολογική υποστήριξη, μόλις αντιληφθούν ότι ένα πρόσωπο έχει την ιδιότητα του θύματος. Εάν η ειδική ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη έχει προκύψει από την ατομική αξιολόγηση που προβλέπεται στο άρθρο 22, παρέχεται ψυχολογική υποστήριξη στα θύματα που την χρειάζονται για όσο διάστημα είναι αναγκαίο.»
 - β) Στην παράγραφο 3, το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«β) στοχευμένη και ολοκληρωμένη υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της μετατραυματικής υποστήριξης και συμβουλευτικής, για τα θύματα με ειδικές ανάγκες, όπως είναι τα θύματα σεξουαλικής βίας, τα θύματα έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένης της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, όπως καλύπτονται από την οδηγία (ΕΕ) .../... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶⁴ [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας], τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τα θύματα οργανωμένου εγκλήματος, τα θύματα με αναπηρία, τα θύματα εκμετάλλευσης, τα θύματα εγκλημάτων μίσους, τα θύματα τρομοκρατίας και τα θύματα βασικών διεθνών εγκλημάτων.»

⁶⁴ Οδηγία (ΕΕ) .../... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας (ΕΕ ...).»

γ) Προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«4. Τα κράτη μέλη παρέχουν τις υπηρεσίες προστασίας και ειδικής υποστήριξης που απαιτούνται για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των πολλαπλών αναγκών των θυμάτων με ειδικές ανάγκες σύμφωνα με τα πρωτόκολλα που προβλέπονται στο άρθρο 26α παράγραφος 1 στοιχείο γ).»

5) Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο 9α στο κεφάλαιο 2:

«Άρθρο 9α

Υπηρεσίες στοχευμένης και ολοκληρωμένης υποστήριξης για παιδιά

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν τη διαθεσιμότητα εξειδικευμένων, φιλικών προς τα παιδιά υπηρεσιών στοχευμένης και ολοκληρωμένης υποστήριξης για παιδιά, ώστε να παρέχεται κατάλληλη για την ηλικία τους υποστήριξη και προστασία που είναι αναγκαία για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της πληθώρας των αναγκών των ανήλικων θυμάτων.
2. Οι υπηρεσίες στοχευμένης και ολοκληρωμένης υποστήριξης για ανήλικα θύματα προβλέπουν συντονισμένο διυπηρεσιακό μηχανισμό που περιλαμβάνει τις ακόλουθες υπηρεσίες:
 - α) παροχή πληροφοριών·
 - β) ιατρική εξέταση·
 - γ) συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη·
 - δ) δυνατότητα καταγγελίας αξιόποινων πράξεων·
 - ε) ατομική αξιολόγηση των αναγκών προστασίας και υποστήριξης που αναφέρονται στο άρθρο 22·
 - στ) μαγνητοσκόπηση των καταθέσεων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 24 παράγραφος 1.
3. Οι υπηρεσίες που προβλέπονται στην παράγραφο 2 παρέχονται εντός του ίδιου χώρου.»
- 6) Προστίθενται τα ακόλουθα άρθρα 10α και 10β:

«Άρθρο 10α

Δικαίωμα συνδρομής στο δικαστήριο

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την παροχή συνδρομής στους χώρους του δικαστηρίου για την παροχή πληροφοριών και συναισθηματικής υποστήριξης στα θύματα.

Άρθρο 10β

Δικαίωμα επανεξέτασης των αποφάσεων που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια δικαστικών διαδικασιών

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να ενημερώνονται χωρίς καθυστέρηση για τις αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών οι οποίες τα αφορούν άμεσα και να έχουν το δικαίωμα επανεξέτασης των εν λόγω αποφάσεων. Οι αποφάσεις αυτές περιλαμβάνουν τουλάχιστον αποφάσεις σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις:

- α) το άρθρο 7 παράγραφος 1 σχετικά με τις αποφάσεις για τη διερμηνεία κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου·
- β) το άρθρο 23 παράγραφος 3.
2. Οι δικονομικοί κανόνες βάσει των οποίων τα θύματα μπορούν να ζητήσουν επανεξέταση των αποφάσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 1 καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.
- Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι δικαστικές αποφάσεις επί του αιτήματος επανεξέτασης λαμβάνονται εντός εύλογης προθεσμίας.»·
- 7) Το άρθρο 16 τροποποιείται ως εξής:
- α) Η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να έχουν το δικαίωμα να ζητούν, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, την έκδοση απόφασης για την αποζημίωσή τους από μέρους του δράστη, εντός εύλογης προθεσμίας.»·
- β) Η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές τους να καταβάλλουν απευθείας στο θύμα την αποζημίωση που επιδικάζεται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Οι αρμόδιες αρχές υποκαθίστανται στο δικαίωμα του θύματος έναντι του δράστη για το ποσό της αποζημίωσης που επιδικάζεται.»·
- 8) Το άρθρο 17 τροποποιείται ως εξής:
- α) Στην παράγραφο 1, το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «β) να προσφεύγουν, στο μέτρο του δυνατού, στις διατάξεις περί βιντεοδιασκέψεων και τηλεδιασκέψεων ώστε να διευκολύνουν τη συμμετοχή των θυμάτων που διαμένουν στην αλλοδαπή στην ποινική διαδικασία.»·
- β) Προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:
- «4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να ζητούν τη συνδρομή της Eurojust και να διαβιβάζουν στη Eurojust τις πληροφορίες που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών σε διασυνοριακές υποθέσεις.»·
- 9) Στο άρθρο 21, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:
- «3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να μην παρέχονται στον δράστη, άμεσα ή έμμεσα, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το θύμα και επιτρέπουν στον δράστη να προσδιορίσει τον τόπο διαμονής του θύματος ή να επικοινωνήσει με το θύμα με οποιονδήποτε τρόπο.»·
- 10) Το άρθρο 22 τροποποιείται ως εξής:
- α) Ο τίτλος αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «Ατομική αξιολόγηση των θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών υποστήριξης και προστασίας»·**
- β) Η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να διενεργείται εγκαίρως ατομική αξιολόγηση των θυμάτων, για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών υποστήριξης και προστασίας, και για να αποφασίζεται αν και σε ποιον βαθμό τα θύματα θα μπορούσαν να επωφεληθούν από ειδικά μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1

στοιχείο γ) και στα άρθρα 23 και 24, λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση.»

γ) Προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 1α:

«1α. Η ατομική αξιολόγηση αρχίζει με την πρώτη επαφή του θύματος με τις αρμόδιες αρχές και διαρκεί για όσο διάστημα απαιτείται ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες κάθε θύματος. Όταν το αποτέλεσμα του αρχικού σταδίου της ατομικής αξιολόγησης από τις αρχές πρώτης επαφής καταδεικνύει ότι υπάρχει ανάγκη συνέχισης της αξιολόγησης, η αξιολόγηση αυτή διενεργείται σε συνεργασία με τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς, ανάλογα με το στάδιο της διαδικασίας και τις ατομικές ανάγκες των θυμάτων σύμφωνα με τα πρωτόκολλα που αναφέρονται στο άρθρο 26α.»

δ) Οι παράγραφοι 2 και 3 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Στην ατομική αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη:

- α) τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών εμπειριών διακρίσεων, μεταξύ άλλων όταν βασίζονται σε συνδυασμό διαφόρων λόγων όπως το βιολογικό ή κοινωνικό φύλο, η ηλικία, η αναπηρία, η θρησκεία ή οι πεποιθήσεις, η γλώσσα, η φυλετική, κοινωνική ή εθνοτική καταγωγή και ο γενετήσιος προσανατολισμός·
- β) το είδος ή η φύση του εγκλήματος·
- γ) οι περιστάσεις του εγκλήματος·
- δ) η σχέση με τον δράστη και τα χαρακτηριστικά του δράστη.

3. Στο πλαίσιο της ατομικής αξιολόγησης, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή:

- α) στα θύματα που έχουν υποστεί σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος·
- β) στα θύματα εγκλήματος που οφείλεται σε προκαταλήψεις ή διακρίσεις, που θα μπορούσε, ιδίως, να σχετίζεται με τα ατομικά χαρακτηριστικά τους·
- γ) στα θύματα τα οποία είναι ιδιαίτερα ευάλωτα λόγω της σχέσης τους με τον δράστη ή της εξάρτησής τους από αυτόν.

Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα θύματα τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος, εμπορίας ανθρώπων, έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένης της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, σεξουαλικής βίας, εκμετάλλευσης ή εγκλημάτων μίσους, τα θύματα βασικών διεθνών εγκλημάτων και τα θύματα με αναπηρία. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στα θύματα που εμπίπτουν σε περισσότερες από μία από αυτές τις κατηγορίες.»

ε) Προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 3α:

«3α. Στο πλαίσιο της ατομικής αξιολόγησης, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στον κίνδυνο που προέρχεται από τον δράστη, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου βίαιης συμπεριφοράς και σωματικής βλάβης, της χρήσης όπλων, της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση, της κατάχρησης ουσιών ή αλκοόλ, της κακοποίησης ανηλίκου, ζητημάτων ψυχικής υγείας, της συμπεριφοράς παρενοχλητικής παρακολούθησης, της έκφρασης απειλών ή της ρητορικής μίσους.»

στ) Η παράγραφος 4 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«4. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, τεκμαίρεται ότι τα ανήλικα θύματα έχουν ειδικές ανάγκες υποστήριξης και προστασίας λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση. Για να καθορισθεί αν και σε ποιον βαθμό θα επωφελούνταν από τα ειδικά μέτρα των άρθρων 23 και 24, τα ανήλικα θύματα υποβάλλονται σε ατομική αξιολόγηση κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου. Η ατομική αξιολόγηση των ανήλικων θυμάτων οργανώνεται στο πλαίσιο των υπηρεσιών στοχευμένης και ολοκληρωμένης υποστήριξης που προβλέπονται στο άρθρο 9α.»

ζ) Η παράγραφος 6 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«6. Η εν λόγω ατομική αξιολόγηση διενεργείται με την ενεργό συμμετοχή των θυμάτων και λαμβάνει υπόψη τις επιθυμίες τους, μεταξύ άλλων στην περίπτωση που δεν επιθυμούν τη λήψη των ειδικών μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 8, 9, 9α, 23 και 24.»

η) Η παράγραφος 7 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«7. Οι αρμόδιες αρχές επικαιροποιούν την ατομική αξιολόγηση σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα μέτρα υποστήριξης και προστασίας σχετίζονται με τη μεταβαλλόμενη κατάσταση του θύματος. Αν οι περιστάσεις που αποτελούν τη βάση της ατομικής αξιολόγησης έχουν μεταβληθεί σημαντικά, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.»

11) Στο άρθρο 23 παράγραφος 2, το στοιχείο δ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«δ) κάθε συνέντευξη θύματος σεξουαλικής βίας και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας που καλύπτονται από την οδηγία (ΕΕ) .../... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶⁵ [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας], εφόσον δεν διεξάγεται από εισαγγελέα ή δικαστή, διεξάγεται από πρόσωπο του ίδιου με το θύμα φύλου, εφόσον το επιθυμεί το θύμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται η πρόοδος της ποινικής διαδικασίας.»

12) Στο άρθρο 23, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«4. Κατά τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που αναγνωρίζονται σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας της σωματικής ακεραιότητάς τους:

- α) συνεχή ή προσωρινή παρουσία των αρχών επιβολής του νόμου·
- β) εντολές απαγόρευσης, περιορισμού ή προστασίας για την παροχή προστασίας στα θύματα από πράξεις βίας, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης ή του περιορισμού ορισμένων επικίνδυνων συμπεριφορών του δράστη.»

13) Στο άρθρο 24, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

⁶⁵ Οδηγία (ΕΕ) .../... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας (ΕΕ ...).»

«3. Όταν στην αξιόποινη πράξη εμπλέκεται ο ασκών τη γονική μέριμνα ή θα μπορούσε να υπάρξει οποιαδήποτε άλλη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ των ανήλικων θυμάτων και του ασκούντος τη γονική μέριμνα, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη το μείζον συμφέρον του παιδιού και διασφαλίζουν ότι κάθε πράξη που απαιτεί συναίνεση δεν εξαρτάται από τη συναίνεση του ασκούντος τη γονική μέριμνα.»

- 14) Στο κεφάλαιο 5 προστίθενται τα ακόλουθα άρθρα:

«Άρθρο 26α

Πρωτόκολλα μέσω εθνικού συντονισμού και συνεργασίας

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και εφαρμόζουν ειδικά πρωτόκολλα σχετικά με την οργάνωση υπηρεσιών και δράσεων δυνάμει της παρούσας οδηγίας από τις αρμόδιες αρχές και άλλα πρόσωπα που έρχονται σε επαφή με τα θύματα. Τα πρωτόκολλα καταρτίζονται σε συντονισμό και συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των εισαγγελικών αρχών, των δικαστών, των αρχών κράτησης, των υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης και των υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων. Τα ειδικά πρωτόκολλα έχουν κατ' ελάχιστο ως στόχο να διασφαλίσουν ότι:
 - α) τα θύματα λαμβάνουν πληροφορίες προσαρμοσμένες στις μεταβαλλόμενες ατομικές τους ανάγκες· δεδομένου ότι οι πληροφορίες αυτές είναι απλές και εύκολα κατανοητές, παρέχονται εγκαίρως, επαναλαμβάνονται με την πάροδο του χρόνου, σε πολλαπλές μορφές, μεταξύ άλλων προφορικά, γραπτά και ηλεκτρονικά·
 - β) τα θύματα που τελούν υπό κράτηση, όπως σε φυλακές, κέντρα κράτησης και κελιά προσωρινής κράτησης για υπόπτους και κατηγορούμενους, καθώς και σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης για αιτούντες διεθνή προστασία και κέντρα κράτησης πριν από την απομάκρυνση ή σε άλλα ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων κέντρων φιλοξενίας στα οποία βρίσκονται αιτούντες και δικαιούχοι διεθνούς προστασίας:
 - i) λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους·
 - ii) έχουν δυνατότητα πιο εύκολης καταγγελίας αξιόποινων πράξεων·
 - iii) έχουν πρόσβαση σε υποστήριξη και προστασία σύμφωνα με τις ατομικές τους ανάγκες·
 - γ) η ατομική αξιολόγηση των αναγκών των θυμάτων για υποστήριξη και προστασία, όπως αναφέρεται στο άρθρο 22, και η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης σε θύματα με ειδικές ανάγκες λαμβάνουν υπόψη τις ατομικές ανάγκες των θυμάτων σε διάφορα στάδια της ποινικής διαδικασίας.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα πρωτόκολλα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 να επανεξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητά τους, και τουλάχιστον μία φορά ανά διετία.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η συλλογή και η ανταλλαγή πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των θυμάτων, μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των υπηρεσιών υποστήριξης των θυμάτων, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση σε πληροφορίες και η κατάλληλη υποστήριξη και προστασία των μεμονωμένων θυμάτων.

Άρθρο 26β

Χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα εγκληματικών πράξεων να μπορούν να ασκούν τα δικαιώματά τους που προβλέπονται στο άρθρο 3α, στο άρθρο 4 παράγραφος 1, στο άρθρο 5 παράγραφος 1, στο άρθρο 5α, στο άρθρο 6 παράγραφοι 1, 2, 4, 5 και 6, και στο άρθρο 10β χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας.
2. Τα θύματα εγκληματικών πράξεων δεν εμποδίζονται ως προς την πρόσβαση ή την οποιουδήποτε άλλου είδους χρήση των εθνικών συστημάτων που προσφέρουν τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας που αναφέρονται στην παράγραφο 1 με την αιτιολογία ότι διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος.
3. Όταν τα εθνικά συστήματα που προσφέρουν ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας απαιτούν τη χρήση ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και ψηφιακών υπογραφών και σφραγίδων, τα κράτη μέλη επιτρέπουν τη χρήση κοινοποιημένων συστημάτων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, αναγνωρισμένων ψηφιακών υπογραφών και εγκεκριμένων ψηφιακών σφραγίδων οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶⁶.

Άρθρο 26γ

Δικαιώματα των θυμάτων με αναπηρία

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα με αναπηρία να επωφελούνται σε ίση βάση με τους άλλους από ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 26β της παρούσας οδηγίας, τηρώντας τις απαιτήσεις προσβασιμότητας που ορίζονται στο παράρτημα I της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶⁷.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα με αναπηρία να μπορούν να έχουν ίση πρόσβαση με τους άλλους σε οποιαδήποτε διαδικασία, καθώς και στις υπηρεσίες υποστήριξης και στα μέτρα προστασίας που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, σύμφωνα με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας που ορίζονται στο παράρτημα I της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχονται εύλογες προσαρμογές για τα θύματα με αναπηρία κατόπιν αιτήματος.

Άρθρο 26δ

Μέσα έννομης προστασίας

⁶⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 73).

⁶⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70).

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να έχουν στη διάθεσή τους αποτελεσματικά μέσα έννομης προστασίας βάσει του εθνικού δικαίου σε περίπτωση προσβολής των δικαιωμάτων τους που κατοχυρώνονται στην παρούσα οδηγία.»

15) Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο 27α:

«Άρθρο 27α

Ειδικές υποχρεώσεις σε σχέση με τα θύματα βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία, διασφαλίζουν ότι το πράττουν χωρίς να θίγονται οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία (ΕΕ) .../... [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας], οι οποίες εφαρμόζονται σε σχέση με τα εν λόγω θύματα, επιπλέον των υποχρεώσεων που ορίζονται στην παρούσα οδηγία. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε:

- α) η τηλεφωνική γραμμή βοήθειας για τα θύματα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3α της παρούσας οδηγίας, να μην επηρεάζει τη λειτουργία ειδικών και εξειδικευμένων τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας για τα θύματα βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 31 της οδηγίας (ΕΕ) .../... [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας]·
- β) η υποχρέωση λήψης μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 5α παράγραφος 2 της παρούσας οδηγίας να μη θίγει την υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν στοχευμένα μέτρα για να ενθαρρύνουν την καταγγελία πράξεων βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) .../... [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας]·
- γ) η υποχρέωση λήψης μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 5α παράγραφος 3 της παρούσας οδηγίας να μη θίγει την υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν εξειδικευμένα μέτρα για να διασφαλίζουν την καταγγελία περιστατικών βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας σε κέντρα υποδοχής και κράτησης, όπως ορίζεται στο άρθρο 35 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) .../... [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας]·
- δ) η υποχρέωση λήψης μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 5α παράγραφος 4 της παρούσας οδηγίας να μη θίγει την υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν στοχευμένα μέτρα δυνάμει του άρθρου 16 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) .../... [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας]·
- ε) όσον αφορά τα θύματα βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, οι διατάξεις των άρθρων 18 και 19 της οδηγίας (ΕΕ) .../... [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας] να εφαρμόζονται επιπλέον των κανόνων που ορίζονται στο άρθρο 22 της οδηγίας 2019/29, όπως τροποποιείται με την παρούσα οδηγία·
- στ) τα πρωτόκολλα για την ατομική αξιολόγηση των αναγκών υποστήριξης και προστασίας των θυμάτων, όπως αναφέρονται στο άρθρο 26α σε συνδυασμό με το άρθρο 22 της παρούσας οδηγίας, να μη θίγουν τις υποχρεώσεις των κρατών μελών να εκδίδουν κατευθυντήριες γραμμές και να θεσπίζουν ειδικούς

μηχανισμούς για τα θύματα βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας, όπως προβλέπονται στο άρθρο 23 στοιχείο β) και στο άρθρο 40 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) .../... [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας].»

- 16) Το άρθρο 28 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 28

Παροχή δεδομένων και στατιστικών στοιχείων

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για τη δημιουργία συστήματος συλλογής, παραγωγής και διάδοσης στατιστικών στοιχείων σχετικά με τα θύματα εγκληματικών πράξεων. Τα στατιστικά στοιχεία περιλαμβάνουν δεδομένα σχετικά με την εφαρμογή των εθνικών διαδικασιών για τα θύματα της εγκληματικότητας, στα οποία περιλαμβάνονται τουλάχιστον ο αριθμός και το είδος των καταγγελλόμενων εγκλημάτων και ο αριθμός, η ηλικία, το φύλο των θυμάτων, καθώς και το είδος της αξιόποινης πράξης. Περιλαμβάνουν επίσης πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα θύματα έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.
 2. Τα κράτη μέλη συλλέγουν τα στατιστικά στοιχεία που προβλέπονται στο παρόν άρθρο βάσει κοινής ανάλυσης που αναπτύσσεται σε συνεργασία με την Επιτροπή (Eurostat). Διαβιβάζουν τα δεδομένα αυτά στην Επιτροπή (Eurostat) ανά τριετία. Τα διαβιβαζόμενα δεδομένα δεν περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
 3. Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποστηρίζει τα κράτη μέλη και την Επιτροπή κατά τη συλλογή, την παραγωγή και τη διάδοση στατιστικών στοιχείων σχετικά με τα θύματα της εγκληματικότητας και κατά την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης των θυμάτων στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.
 4. Η Επιτροπή (Eurostat) υποστηρίζει τα κράτη μέλη στη συλλογή των δεδομένων της παραγράφου 1, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση κοινών προτύπων για τις μονάδες μέτρησης, τους κανόνες μέτρησης, κοινές αναλύσεις, μορφότυπους υποβολής εκθέσεων, καθώς και για την ταξινόμηση των ποινικών αδικημάτων.
 5. Τα κράτη μέλη θέτουν τα συλλεγόμενα στατιστικά στοιχεία στη διάθεση του κοινού. Τα στατιστικά στοιχεία δεν περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
 6. Η συλλογή δεδομένων βάσει της παραγράφου 1 δεν επηρεάζει την ειδική συλλογή δεδομένων δυνάμει του άρθρου 44 της οδηγίας (ΕΕ) .../... [για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας].»
- 17) Το άρθρο 29 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 29

Υποβολή έκθεσης από την Επιτροπή και επανεξέταση

Έως την/τις [έξι έτη μετά την έκδοση], η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Η έκθεση αξιολογεί τον βαθμό κατά τον οποίο τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής εφαρμογής.

Η έκθεση συνοδεύεται, εάν κρίνεται απαραίτητο, από νομοθετική πρόταση.»

Άρθρο 2

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία [εντός δύο ετών μετά την έναρξη ισχύος], με εξαίρεση τις διατάξεις που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωση με το άρθρο 26β, οι οποίες θεσπίζονται και δημοσιεύονται [εντός τεσσάρων ετών μετά την έναρξη ισχύος]. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.
Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτήν κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.
2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών μέτρων εθνικού δικαίου τα οποία θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος